Közéleti lap

Köztér

Ára: 28 Ft

I. évfolyam 6. szám 1998. december

B.Ú.É.K.!

Kányádi Sándor

Isten háta mögött

üres az istálló s a jászol
idén se lesz nálunk karácsony
hiába vártok
nem jönnek a három királyok

sok dolga van a teremtőnek
mindenkivel ő sem törődhet
messzi a csillag
mindenüvé nem világíthat

megértjük persze mit tehetnénk
de olyan sötétek az esték
s a szeretetnek
hiánya nagyon dideregtet

előrelátó vagy de mégis
nézz uram a hátad mögé is
ott is lakoznak
s örülnének a mosolyodnak

Kellemes Karácsonyt

Kavargó, globalizálódó világunkban egyre nagyobb a várakozás az olyan ünnepekkel szemben, mint a Karácsony. Nem véletlen ez, hiszen a hozzá kötődő - még a legegyszerűbb képeslapokon is fellelhető - jelzőket: kellemes, boldog, békés, áldott egyszerűen jól esik olvasni. Átélni meg talán még inkább.

Hogy mennyire adatik ez meg nekünk mai világunkban azt nem tudom, csak érzem. Sajnos csak részben. Mint egyik költőnk írta a rendszerváltás hajnalán egyik versében: "felfaltuk a maradék ünnepeket". Most csaknem egy évtizeddel utána talán már másképpen kellene látni, s érezni. Joggal vágynak az emberek arra, hogy minden olyan ügy, dolog, amit évtizedeken át teherként cipelt magával a társadalom, s akadályozta azt, hogy a magunk életét élve ünnepeljünk, elmúljanak. Sok volt természetesen az egész átalakulással szemben a várakozás, az illúzió, akárcsak így az ünnepek táján megszokott. Szabadok lettünk ugyan, de nem maradéktalanul boldogok.

Így Karácsony előtt, s az ünnephez kapcsolódva, ebben kis jegyzetemben két közelmúltbeli élményem szeretném megosztani az olvasóval.

Az egyiket akadémikusunk, Vida Gábor írta a minap: "Az önzés és a rövidlátás mértékei együtt változnak. A csak saját magával törődő ember a legkorlátoltabban rövidlátó. A törődést és a figyelmet családjára és baráti körére kiterjesztő ember már években gondolkozik. Helyi közösségekért, hazájáért is cselekvő ember évtizedekre tervez. Az emberiség egészének sorsában jelentősebb idő már sokszor az egyén tevékenységi idejének a többszörösét jelenti". Gyönyörű gondolatok.

Az, akinek tulajdonképpen a születésnapját ünnepeljük már csaknem kétezer esztendeje hat ránk ekképpen. Tevékenységének hatása attól ekkora, mert közösséget teremtett, értékeket tanított, példát mutatott, eszmét és hitet adott.

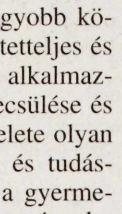
Ha "visszafelé haladunk" a fenti idézet mondatai között, akkor helyi közösségeinkhez, hazánkhoz jutunk. Nagyon fontos lenne már végre, hogy akiknek ez a mondat szól, valóban távlatokat nyissanak a helyi társadalom és a nemzet előtt egyaránt. Túllépve a mindennapokon, s belül érezve, gondolva azt, hogy az emberek újra igényelnek ilyeneket. Biztos vagyok benne, hogy nem a választási ígéreteket tartják ők fontosnak, hanem az élet elemi fontosságú részét képező új távlatok nyitását, reményt arra, hogy, ha lassan is, de jobb lesz, mindenkinek.

S innen jutunk el a családhoz, amelynek mégiscsak a legigazibb ünnepe a Karácsony. A társadalom és a család kapcsolata valóban kulcskérdés a jövőnket illetően. Nem a szólamok szintjén, hanem valójában. Az kell hozzá, hogy a családok valóban években gondolkodhassak, tervezhessenek, s hogy a helyi közösségek, s a társadalom alapozzon is rájuk. Ne csak a családi pótlék, vagy az adókedvezmény tekintetében, hanem, úgy, mint valódi alapegységekre. Akiknek véleménye, terve van. Sikeresen szeretné iskoláztatni gyermekét, az új családok alapításához közösen szeretne áldozatot hozni nagyobb közösségével. Ahol a szeretetteljes és igényes nevelés révén az alkalmazkodás, az egymás megbecsülése és például az ünnepek tisztelete olyan életre szóló élményként és tudásként raktározódjanak el a gyermekekben, hogy arra az egész társadalom számíthasson majd. A nagyobb közösség e nélkül valóban nem ünnepelhet úgy, mint sokan szeretnénk.

A másik élmény egy amerikás magyar közelmúltbeli nyilatkozata volt a rádióban. Azt mondta, hogy az intolerancia, a veszekedésre való hajlam volt az, amit legnehezebben tudott "kinevelni" magából a hazájától távol. Valóban ennyire ilyenek lennénk? S csak a békesség ünnepe táján jövünk rá, hogy mennyire szükségünk volna egymás tiszteletére, nyílt tekintetű végighallgatására, az eltérő álláspontok megértő közelítésére, a nem önhibájukból elesettebbekké váltak támogatására?

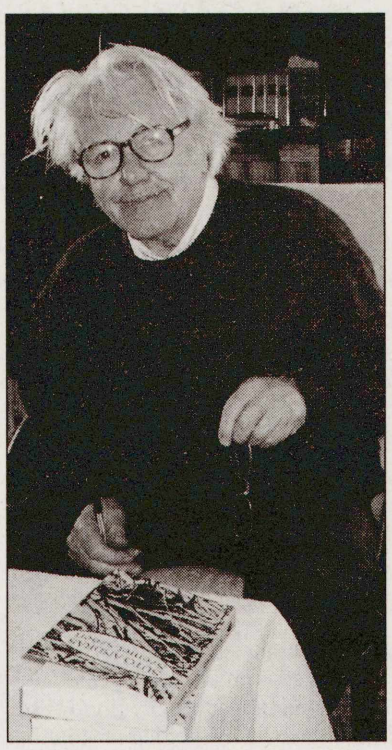
Meggyőződésem: napjaink problémái nem nagyobbak és nem kisebbek, mint az előző generációké voltak. Ha tudatosan vállaljuk azt, amit ezek a példák sugallnak, s mindenki a maga életében, családjában, munkahelyi és települési közösségében, elgondolkodik a jövőn, s igyekszik úgy tenni, cselekedni, hogy valóban legyenek ismét távlatai, akkor az én azt hiszem az elkövetkező évezred karácsonyai bizonyosan békésebbek, meghittebbek, boldogabbak és talán gazdagabbak is lesznek.

A szépen építkező távlatos jövő teszi majd igazán gazdagabbá.

Írta:
Csatári Bálint

Üzenet Sütő Andrástól

Írásaink a harmadik oldalon.

Kecskemétről indult...

Abszolút győzelmet aratott a lengyelországi Lódz Nemzetközi Zenei Versenyén **Ittzés Gergely** fuvolaművész. A versenyen különböző hangszeres szólisták vehettek részt, hiszen a zsűri nem a hangszeres tudást értékelte elsősorban, hanem - ahogy a verseny címe is mutatja - a "Zenei személyiség", az előadóművészi teljesítmény állt az értékelés középpontjában. A rangos nemzetközi mezőnyben megszerzett nagydíj odaítélését a zsűri a magas művészi színvonal mellett a rendhagyó műsorválasztással, a különböző stílusú repertoár meggyőző előadásával indokolta.

Gratulálunk a kimagasló eredményhez, további sok sikert kívánunk Ittzés Gergelynek, aki zeneakadémiai tanulmányait megelőzően Kecskeméten, a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolában tanult.

Magyar karácsony Dániában

Kecskemét Dániai testvérvárosában Viborgban az idei karácsony november idusán kezdődött. Akkor nyílt meg ugyanis a Stifts Muzeumban a Karácsony barátok között című tárlat.

A magyar bemutatkozás megszervezése sem volt kevésbé rendhagyó, hiszen húsvét táján érkezett a meghívó, melynek végül is "címzettje" a Szórakaténusz Játékmúzeum lett. És övéké a feladat is, hogy e nem mindennapi meghívásnak Kecskemét eleget tudjon tenni.

Minden követ megmozgattak, hogy a kecskeméti polgárok kedvet kapjanak átkutatni a padlások mélyén és szekrények zugában rejtőzködő, talán évtizedek óta meg nem bolygatott dobozokat, a múzeum meglévő anyagát kibővítendő.

Először **Almási Józsefné** kiskereskedő hozta el az elmúlt évtizedek karácsonyfadísz-sorozatát. Készséges partnernek bizonyult a Nestlé Hungária kft. munkatársi gárdája, a Hosszú utcai óvoda Kakas csoportja a bemutatón a "kisgyermekek játéksarka" elnevezésű részlet komplett kidolgozásával. A Magyar Origami Kör a papírhajtogatásokkal jelentkezett, a Kecskemétfilm Kft. mesekazettákat, mások magnószalagokat hoztak. A Vitapress kölyökpezsgőt küldött kóstolóba, a Cseh pékség kuglófot. A Szórakaténusz munkatársai pedig féltő gonddal csomagolták a régi díszeket.

Az itthonról időben útnak indított ládák a tervezettnél három nappal később, kacifántos úton jutottak el Viborgba, de **Pócs Judit** és **Veszelszki Ilona** segítségével, a vendéglátók elképedésére, jó egy nap alatt sikerült készre varázsolni a magyar szobát.

A magyar karácsonyfa egyik oldalát a régiesebb pattogatott kukorica, mézeskalács-fűzér, papírdíszek ékítették, alatta csuhébetlehem, alma, dió, és játékok, fából. A másik oldal a 70-80-as évek üveggömbjeit kapta, szaloncukorral, csoki figurákkal. Alatta pedig mesekönyvek, társasjátékok. A falakon fotók, amelyeken hajdani karácsonyok örökítettek meg, 1930-tól.

A megnyitón száznál több felnőtt vett részt. **Kriston Vízi József,** a Szórakaténusz igazgatója mutatta be a magyar szobában látható dolgok szokás-hátterét. Aki a dánokat ismeri, az tudja: nemigen udvarolnak. Most mégis az ottani kultúrabarátok szinte követelték, hogy többet tudjanak meg a távoli Kecskemétről, a Duna-Tisza közéről.

Remélhetőleg erre egyre több jó alkalom adódik a jövőben is!

Árvíz után - Kárpátalján

November utolsó hetében a széchenyivárosi Szent Család Plébániához tartozó fiatalok közül hárman egy segélyszállítmánnyal érkeztek Kárpátaljára.

Egy hetet töltöttek ott, hogy az árvízkárosultak segélyezését összefogó **Maynek Antal** püspök úrnak segítségére legyenek.

A vámolás körülményességétől eltekintve a szállítmányt sikerült a munkácsi elosztóhelyre juttatnunk. Megismerkedtünk a püspökségen dolgozókkal , akik örömmel fogadták segítő szándékunkat. Többféle munkával bíztak meg minket, mikor, mire volt szükség éppen.

Szinte minden nap érkezett szállítmány Munkácsra, főként Magyarországról, de találkoztunk osztrák, lengyel csoporttal is. Ha befutott egy teherautó, a katolikus gimnázium egy-egy osztályának lett lyukas az órája, hogy a lerakodás gyorsabban menjen.

Munkácson a püspökség adatlapon tudakolta meg, hogy kinek, mire van nagyobb szüksége. Ezek alapján készültek el a segélycsomagok, amelyeket (helyi segítséggel) mi juttatunk el a címzettekhez. Egy délután negyven címre is eljutottunk. Annyi időnk azért volt, hogy szétnézzünk. Ledőlt, megrongálódott épületeket láttunk, a megmaradt falakon a víz legmagasabb állásának nyomait. Az emberek lelkében is mély nyomokat hagyott a pár nap, tekintetükből a hála sugárzott, amikor a segélycsomagok eljutottak hozzájuk.

Egyik nap Visk és Técső volt úti célunk. Ott is a plébániákon dolgozók személye szavatolta, hogy az adományok a legjobban rászorultakhoz jussanak.

Visken maga a plébános kísért el a szegélyek legszegényebbjeihez. Egy idős házaspár megmutatta megrongálódott házát. Maguk sem tudják, miből és hogyan teszik majd lakhatóvá. Istenben bíznak, kétkezi munkájukban, meg abban, hogy segítséget kapnak az újjáépítéshez is.

Kárpátalján az emberek amúgy is nagy szegénységben élnek, az árvíz azonban teljesen kilátástalan helyzetbe juttatta őket. Mégis, ami kevesük van, azt egymással megosztják, a fedél nélkül maradtakat a szerencsésebbek befogadják.

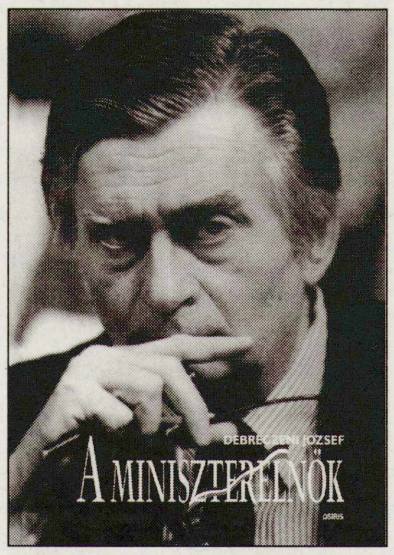
Hazatérve tudatosodott bennem, hogy Magyarország nem csak a határokig tart. Azóta is gyakran felvillannak előttem az emlékek: arcok, sorsok, történetek. Sokat tanultam szenvedő magyar testvéreimtől: hitet, önzetlenséget, összetartást.

Szabó István

Mindenütt nagy örömmel fogadták a magyarországi segélycsomagokat

Antall Józsefre emlékezve

Öt esztendeje halott a rendszerváltozás első miniszterelnöke, akinek élettörténetét Debreczeni József foglalta az idén megjelent kötetbe. Az előszóból idézzük: "A néhai miniszterelnökben olyan nagyformátumú politikust, államférfit és történelmi személyiséget ismertem meg, akinek értékei, érdemei, illetve a sajtóban és a közvéleményben róla kialakított kép között szakadéknyi a távolság. "

Polgármester dedikál

A nyelvi kommunikálás módja meghatározza a világlátásunkat. Többek között ezzel a megállapítással ajánlotta dr. Szécsi Gábor a novemberi hármas könyvbemutatón eddigi filozófiai kutatásainak eredményét, amit szerényen gondolatmenetnek nevezett. A 20. század vége a kommunikáció forradalmát is elhozta: új gondolkodási forma van kialakulóban, melyet az angolszász területeken már a 60-as évek óta értékén kezelnek. Tudniillik az írásbeliséggel gyorsan fejlődő tudomány atomizálódott, ám úgy tűnik, hogy a görög ideához - a világ egységes képének szemléletéhez - kell visszatérni. Minden esetre a szépszámú közönségből sokan dedikáltatták a köteteket.

Zenés diákcsere

Még a földrajz iránt érdeklődők közül sem biztos, hogy mindenki tudja, hol is van Amerikában a kétmilliós Columbus városa. Ohio állam fővárosában is ezután már nemcsak az odasodródott néhány tucat emigráns magyar, hanem százak, ezrek hallanak remélhetően Kecskemétről. A Kodály iskola tanárain, növendékein és a zenén keresztül szövődik egy új kapcsolat.

Négy, 1998 februárjában egy hónapot ott töltött kecskeméti ÉZI-s diák "szóvivőjeként" **Józsa Balázs** mesélt kedves amerikai élményeikről. Igen jómódú és művelt családoknál, váltva voltak lakó vendégek, miközben az egyetemi szintű - profi és amatőr képzést egyaránt folytató - zenei intézmény hallgatói is lettek.

Kiváló, az európai zenében is igen jártas tanáraik érdekes élményekkel ajándékozták meg őket: az amerikai zenébe való bevezetéssel.

A nyelvi szempontból is érdekes heteket nyolc sikeres koncert egészítette ki. Tapasztalataik szerint a lényeges különbség a két iskola között a technikai (pl. számítógépes) felszereltségben van, az oktatás színvonalában semmi szégyenkeznivaló nincs!

A látogatást most két columbusi hegedűs diák, **Laura Mozena** és **Aaron Sturgill** szintén egyhónapos útja viszonozta. Számos koncertjük betetőzéseként, itteni tanáraik és diáktársaik közreműködésével, kiváló hangulatú és színvonalú zárókoncertet adtak november 19-én a Kodály Iskolában.

Laura és Aaron felváltva mesélték el a koncert után, milyen nagyszerű érzésekkel térnek haza. A kecskeméti emberekről szólva, a családok vendégszeretete volt a legmegragadóbb számukra, igazán otthon érezték magukat. Kiváló tanáraikról - kiemelve **Ittzés Tamást, Marek Marinyakot** - kedves baráttá lett iskolatársaikról, az iskolai zenekarról jószívvel beszéltek.

Az iskola légkörén kívül az övékénél jobb felszereltséget, a kultúrált környezetet dicsérték, csodálatosnak minősítve az intézményt.

És végül Kecskemét, mint város - amelyről érkezésük előtt azt hitték, itt minden "régi" - szecessziós épületeivel, a Kodály Intézettel, Népi Iparművészeti Múzeummal, Művelődési Központtal, Leskovszky hangszergyűjteményével és a Nagytemplom tornyából vetett kilátással szintén szép emlék marad. (Kivétel: a lakótelepek nem tetszettek, de ilyenek nálunk is vannak...)

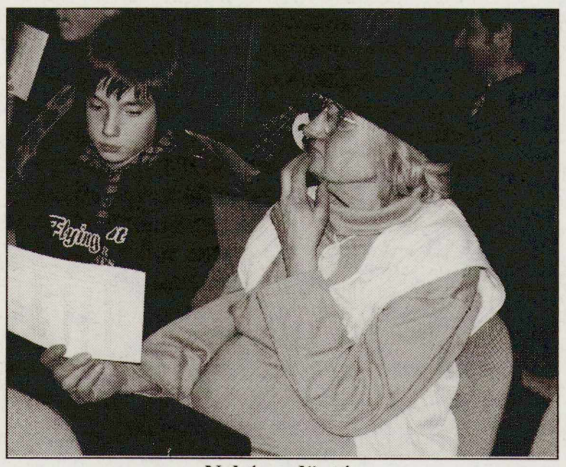
Most jön a folytatás: **Détári Anna** és **Jó Réka** fuvolista, **Pusker Éva** hegedűs és **Takács Anita** csellista zenei és nyelvi felkészültségük alapján (valamennyien zenei pályára készülnek) az 1999 februári egyhónapos cserecsoport tagjaiként utaznak majd Columbusba. Vendéglátóik biztosítják a kint tartózkodásuk minden feltételét, most az útiköltségre gyűjtenek - várják a támogatókat! A segítséget fellépésekkel és a műsorlapokon történő feltüntetéssel tudják viszonozni. (A hozzájárulás a "Zenés diákcsere" cél megjelöléssel befizethető az OTP 11732002-20360375, Kecskeméti Szimfonikus Zenekar Egyesület számlájára.) A diákok élményeiről hazajöttük után beszámolunk!

A szándék tisztessége

Napi fontos és még fontosabb dolgaink közepette már-már oda sem figyelünk ha egy-egy jótékony célú aukcióra, kiállításra invitál minket a szerény meghívó. Megszoktuk, hogy a kecskeméti alkotók műterme kifogyhatatlan és műveik mindig készen állnak, hívó szóra várva.

A hívó szó nem is késik és egymást érik a többnyire sajnos eredménytelen árverések és bemutatók. Csak az elmúlt egy hónap alatt három. A Kecskemét Kultúrájáért Alapítvány javára, az Értelmi Fogyatékosok Kecskeméti Érdekvédelmi Szervezetének támogatására és a Napsugár Gyermekotthon megsegítésére. Az anyag néha válogatott és igényes, mint a Kecskemét Kultúrájáért Alapítvány esetében, máskor véletlenszerű és esetleges. Békésen megférnek itt a nemzetközileg elismert művészek és a jó szándékú műkedvelők, a magas szintű igényes művek a tisztes tanulmányok és a halványabb teljesítmények, hiszen itt a segítőkészség kinyilvánításáról van szó.

Nehéz a döntés

A kecskeméti alkotók pedig mindig meghallják a hívó szót, még akkor is ha komoly gondot jelent a keret beszerzése, még akkor is ha némelyikük maga is napi gondokkal küszködve, egyéb munkából teremti meg a pénzt a festéshez szükséges eszközök beszerzésére. Éppen ezért érthetetlen a Kecskeméti Rotary Club i. G. által szervezett aukció, amelyen a meghívó állításaival ellentétben szó sem volt a város kortárs képzőművészetének bemutatásáról. Néhány tisztes színvonalú alkotás kivételével, szinte hemzsegtek itt az édeskés, felszínes, piacorientált munkák. Az anyag összeállításából kitűnik, hogy a szervezők is tisztában voltak azzal, hogy az igényes kortárs képzőművészet nem kelendő, mert nemcsak alkotójától követel szellemi aktivitást, hanem nézőjétől is.

A könnyen fogyasztható kommersz viszont sokkal piacképesebb. Ezt az aukció végeredménye is igazolta. Ez rendben is lenne, hiszen a Napsugár gyermekotthon támogatása nemes feladat. A szándék tisztessége azonban nem mentesít a pontos fogalmazás felelősségétől, és nem jelenti azt, hogy a cél érdekében mindent művészetnek lehet nevezni.

A művészet ugyanis minőségi kategória, amit ki kell érdemelni, művésznek lenni pedig nem csak tehetség, de felelősség kérdése is.

Sajnos sokan meglovagolják a könnyű és kifizetendő népszerűséget, de ebben az esetben hiába a tehetség, művészet mégsem születik.

Szerencsére akadnak még akik a nehezebb utat választják, ők valószínűleg egész életükben szegényebbek maradnak, illetve az ő gazdagságuk másféle természetű, és erre a gazdagságra kellene valamennyiünknek jobban odafigyelni.

Balanyi Károly

Magyar orvos Svájcban

Felhőtlen gyermekkor Kecskemét - Katonatelepen, ígéretes pályakezdet, amit kettétör a második világháború. Lelkesen vállalt önkéntes katonaság, hadifogság, szökés, szovjet hadifogság: tíz év Gulag. Irányi Béla, harmincévesen, 1955-ben végre hazatérhetett a Szovjetunióból. Hogy milyenek voltak az ötvenes évek Magyarországon, nem kellett megtapasztalnia, de elég iskolát kapott ahhoz, hogy újrakezdett egyetemi tanulmányok ellenére, 1956. telén nekivágjon a nagyvilágnak. Mivel Keleten már járt, most a nyugati irányt választotta. Meg sem állt Svájcig. Ma Irányi Béla egy magyar orvos Svájcban. Otthonról jön - haza. 1998 októberében a forradalom nemzeti ünnepnapja előestéjén találkoztunk, vagy két és fél órányit diskuráltunk, csapongva, néha elérzékenyedve, mintha mindig ismertük volna egymást. Ritkán adódik egy ilyen kellemes találkozás, amelynek csak egyetlen kellemetlen következménye van: szinte képtelenség megírni belőle a cikket. A történet még csak kikerekednék a jegyzetfüzetbe felírt adatokból, dehát ez kevés. Irányi Bélát szeretném megmutatni minden olvasónak. És mindeközben talán sikerül megfejteni varázslatos személyiségének titkát is.

A gyermekkor

- Kecskeméten születtem, 1925. március 25-én. Apám, Irányi István, reálgimnáziumi rajztanár, édesanyám a református líceumban rajzot és kézimunkát tanított. Gyermekkorom legkedvesebb élményei közé tartoznak a katonatelepi találkozások: anyai részről ugyanis Katona Zsigmond dédunokája lévén a szőlő volt a családi élet központja. Még ma is emlékszem egy kétsoros költeményre: "Gyeneséktől a szitát, / Sánta Lexi hozza át." A hétköznapok eseményei is ilyen varázslatos jókedvben zajlottak. Senki nem kényszerített, hogy milyen pályát válasszak. Szüleim pedagógiai elveit jól példázza, hogy az állami oktatásnak elkötelezett apa, s a református iskolában oktató anya a piaristákhoz íratott be. Az elemibe a "sárga iskolába " jártam, s a Kaszap utcai kútból locsoltam a lányokat húsvétkor. A történetet, hogy a honfoglaló magyarok Kaszap nevű táltosa botját a földbe szúrva fakasztotta a bővizű kutat, még az elemiben hallottam. Ezt a kutat már csak képek őrzik...

- Képek! Hiszen mostanáig emiatt jár gyakrabban haza - otthonról: gyűjteményes kiállítással állítanak emléket atyja művészetének.

- Sok kép jött elő, két-háromszáz, sokról tudomásunk se volt. És feleledtek ennek kapcsán a rokoni kapcsolatok is.

Budapestről Gulágig

Budapestre 1939-ben kerültem, a Fasori evangélikus gimnáziumba. Manapság sokat emlegetik ezt az iskolát, s nem is érdemtelenül. Kitűnő tanáraink voltak, akik nemcsak tanítottak, hanem neveltek is. Belénk oltották az önálló gondolkodást, a tudományok iránti elkötelezettséget. Ennyi a "titka" a Fasori gimnáziumnak. Az érettségi (1943) után a jogi egyetemre iratkoztam be. Mint lelkes ifjú, azt gondoltam, hogy csak rám van szüksége a hadseregnek 1944-ben önként jelentkeztem katonának. Egy év múlva Füleken hadifogságba estem, megszökve visszatértem szüleimhez a fővárosba. Innen vittek el az oroszok, akik címre jöttek: s hamarosan megkaptam a minimumot: a tíz évet. Huszonhétezer kilométert utaztam a Szovjetunióban ingyenesen. Táborról, táborra, szenvedésből gyötrelembe. Micsoda lepkegyűjteményekben fordultam meg! Német, angol, spanyol, amerikai japán, finn katonák, tengerészek, a perzsa sah unokaöccse, Hitler fogorvosa és magyarok... Isten rendeltetésének tartom, hogy megtartott életben. És, elmondhatom: olyan kiképzésen mentem végig, amit egyetlen egyetemem sem tudtam volna megszerezni. Ott lettem autodidakta felcser.

Sztálin hibája

- Hogy végül is élve kijutottam ebből a pokolból, azt Sztálin hibájának köszönhetem: politikai megfontolásból az osztrákokat 1953-ban hazaengedte. Az Ausztria területén születettekről készült listával Adenauer Moszkvában tudott nyomást gyakorolni érdekünkben. Szükség is volt erre, mert a "diplomáciai munkán" (török követ / követ török) már 42 kilósra fogytam. De az élniakarás erős volt bennem. Amit leginkább tiltottak, hogy az orosz nyelvet megtanuljuk, hát és csak azért is tökéletesen megtanultam, becsülöm ma is.

1955 novemberében jöttem haza.

Moszkvában, mielőtt elindulhattunk, Münnich elvtárs tájékoztatott minket a magyarországi munkás-paraszt paradicsomról, ami már félig kész otthon, s ahol mindenki megtalálhatja a boldogulását. Szemtelen ifjúként rögtön meg is kérdeztem: hát az egyetemet folytathatom-e? Folytathattam, csak előbb ajánlást kellett szereznem. Az Orfiba kerültem műtősnek, s egy derék párttitkárnőtől az ajánlást is megkaptam, úgyhogy 1956 szeptemberében már az orvosi egyetem hallgatója voltam Pesten.

Menekülés

Október 23-án a diáktársaimmal én is mentem tüntetni. De amíg ők az úttesten vonultak, én csak a járdán követtem őket. Megvolt a jó okom az óvatosságra. 25-én az Astoria előtt három orosz tank legénységének ékes orosz nyelven adtam tudtára, hogy hol vannak, s mit akarnak a magyarok. A Parlament elé lánctalpassal érkeztem meg. Néhány ideges, rémült szovjet tisztet is kellő információval láttam el, de arra, hogy a tömeget én oszlassam el, már nem vállalkoztam. Jobb lesz innen eltűnni! - gondoltam, s a tömegen átvágtam magamat. Az Alkotmány utca sarkán jártam, amikor lőni kezdtek. A Tétényi úti kórházba mentem, decemberig szinte egyfolytában a műtőben segítettem. Itt ért utol szüleim telefonja, hogy két egészen jól öltözött egyén érdeklődött utánam a házbizalminál. Tudtam, hogy ez mit jelent. Keletet már ismertem, nyugatot még nem. A Hansági főcsatornán átúszva, egy liter pálinka-valutával, némi ismeretséggel azonnal Svájcba kerültem.

Második haza

A berni egyetemen szereztem meg az orvosi diplomám. Baleseti sebész szerettem volna lenni. Végül is házasságkötésem után 1967-ben Grindelwaldban átvettem egy orvosi praxist. S miután ez a berni havasok egyik sportcentruma, volt alkalom a baleseti sérültek ellátásából is kivenni a részem, bár a 3700 lakosú hegyi község falusi orvosaként tevékenykedtem.

- Elégedett ember?
- Igen.
- Boldog is?
- Igen.

Olykor-olykor mindenki eljátszadozik a gondolattal, mi lett volna akkor, ha... Irányi Béla történetét megismerve e sorok írója is eltűnődött azon: ha azon a decemberi napon szinte búcsú nélkül nem hagyja itt hazáját, erre az utolsó két kérdésre most milyen válasz következett volna. Azért ha ismét Kecskeméten jár ez a svájci magyar orvos, keressük a társaságát. Sugárzik belőle a szeretet, a békesség. S bár manapság már elkoptattuk az "európai" jelzőt, mégis bátorkodom őt így tisztelni.

Nagy Mária

Marosvásárhely - Kecskemét

Köszönet a segítségért

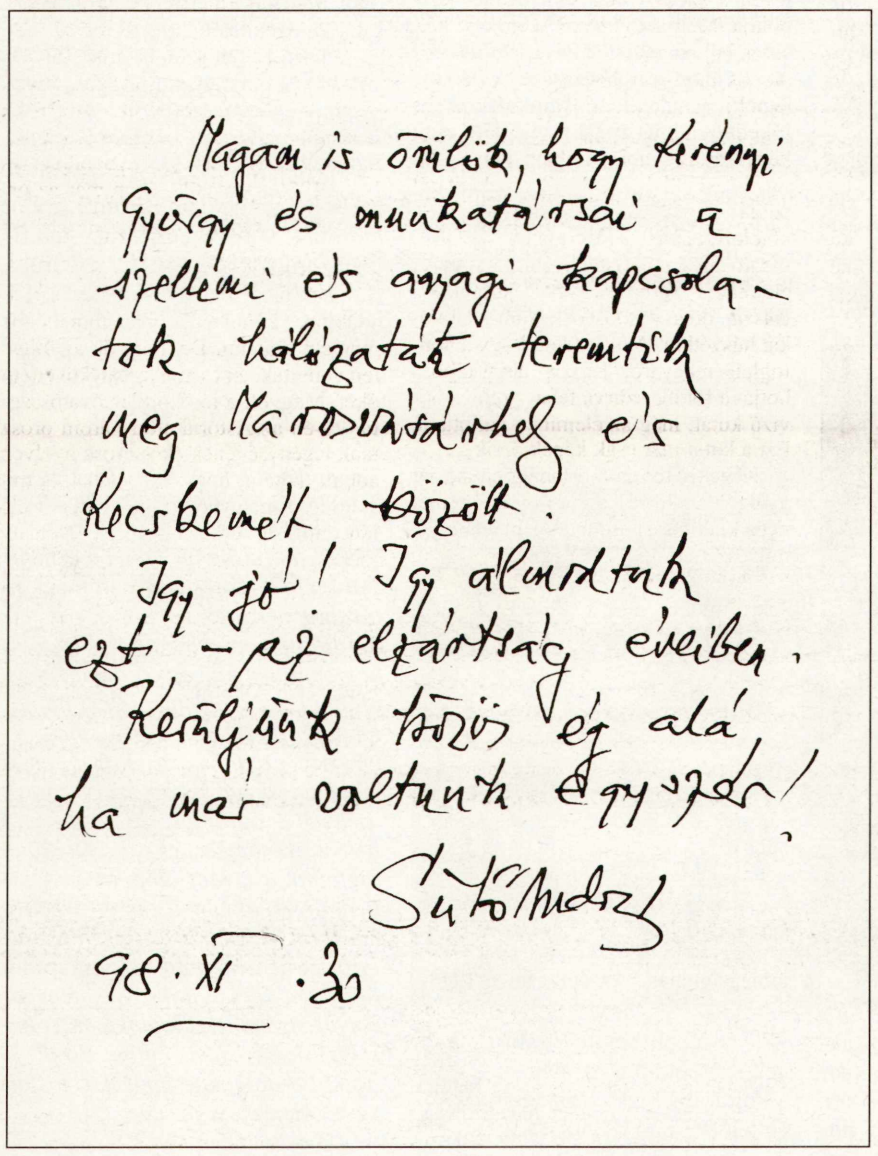
Kecskeméti magánszemélyek hozták létre másfél éve a Deus Providebit Alapítványt, melynek elsődleges célja a marosvásárhelyi katolikus ifjúsági központ felépítése. Ez a Népfőiskola jelleggel működő intézmény teljesen közadakozásból épül harmadik éve, és számtalan fontos célt elégít majd ki a legnagyobb határon túli magyar lélekszámú városban. Pár napja újabb kamion indult a Plan RT. és az Elektrocenter jóvoltából igen kedvezményesen kapott fűtési szerelvényekkel és villanyvezetékkel. Így az alapítvány közreműködésével a kijuttatott segítség mára meghaladta a tizenöt millió forintot.

Közben a kapcsolatok szálai szinte napról-napra bővültek a két város intézményei és cégei között is.

Remélhetően minél többen személyesen tapasztalhatják majd a két város lakói közül is egymás megismerésének kölcsönös hasznát és örömeit.

Sütő András és Fodor Imre

Magam is örülök, hogy Kerényi György és munkatársai a szellemi és anyagi kapcsolatok hálózatát teremtik meg Marosvásárhely és Kecskemét közöt.

Így jó! Így akarták ezt – az eltávolítás évei ellenére. Kerüljünk közös ég alá, ha már voltunk egyszer!

Sütő András

98. XI. 30

Nagy megtiszteltetés érte lapunkat és a Köztér egyik alapítóját és támogatóját, **Kerényi Györgyöt,** aki a kecskeméti Deus Providebit alapítvány kuratóriumi titkáraként járt a közelmúltban Marosvásárhelyen. Lakásán fogadta őt **Sütő András** író, a vele együtt lévő - egyhónapos amerikai tanulmányi és előadókörútjáról éppen hazatért - **Fodor Imre** marosvásárhelyi polgármesterrel.

Felhasználva az alkalmat, szeretettel üzentek a kecskemétieknek, ezt itt és most közreadjuk.

Sütő András külön - érdeklődve is - emlékezett meg kedves itteni barátairól, **Szekér Endréről** és **Varró Jánosról**. Reményét fejezte ki, hogy régi személyes kívánsága is teljesülhet, ha 1999 tavaszán - elfoglaltságai és egészségi állapota függvényében - Kecskemétre is ellátogathat. Sokan és nagyon várják, várjuk ezt a napot!

Kecskemét várja!

1998. november 30-án csengett a telefon nálunk: Kerényi György keresett, hogy elmondja Sütő András üzenetét Marosvásárhelyről. A találkozás, a beszélgetés közben - hála Istennek! - eszébe jutottak a régebbi kecskeméti találkozások, s ekkor küldött szóbeli üzenetet Kecskemétre. Ez a híradás fellelkesített, felidézte bennem a hajdani beszélgetések, találkozások, írások hangulatát.

Lakiteleken jártunk 1971. május 29-én, ahol a helyi Irodalmi Színpad műsora után Sütő András beszélgetett olvasóival. Az Anyám könnyű álmot ígér című naplójegyzetei, szociografikus vallomásai nagy sikert hoztak, hihetetlenül nagy elismerést váltottak ki a magyarországi olvasókból, kritikusokból. A Kriterion Könyvkiadó bukaresti, 1970-es első kiadása van kezemben, az akkori nagy olvasói élményemet is érzékeltető ceruzajegyzetekkel, a sorok aláhúzásával, margóra írt szavakkal. (Tanítványaimnak többször felolvastam Illyés Gyula és Sütő András gyerekkori nagy olvasmány-élményéről, a Toldiról szóló sorokat, melyet a 22. és a 23. oldal közé illesztett papírdarab is jelez. Ma is ott van. ("Újra meg újra visszatértem a Toldihoz. Nyelvünk erdőzúgását hallottam benne...")

Azt hiszem, hogy a lakitelki irodalmi est után - Sütő András Kecskemétre érve - a Rigó és apostol című úti tűnődéseit tartalmazó kötetét dedikáltattam Vele. A bizonytalanabb emlékezés a pontosabb dedikálással válik hitelesebbé: valószínűleg Sütő András szeretett volna megajándékozni a Rigó és apostol című kötetével, de én hamarabb vehettem elő a könyvet, s kérhettem az ajánlást a könyvbe. Sütő András szavaiból, dedikálásból a "bűnbánat", az "ígéret" erre enged következtetni. S az, hogy én "Rigóval fogadtam" őt...

A kecskeméti Forrás folyóirat és Sütő András kapcsolata igen jól alakult. Pl. 1970-ben a november - decemberi szám élén Sütő András szavait olvashatjuk a festő Nagy Imréről: "Nagy Imre magányos szín-álma: egy meghatározott népi-nemzeti közösség - nevezetesen a székelység - emberi és tárgyi világában, annak konkrét formáiban nyerik el igazi értelmüket ..." Felejthetetlen volt az "Emlékbeszéd Nagyenyeden" minden mondata, melyet Sütő András 1972. október 15 - én mondott el a kollégium fennállásának 350. évfordulóján és a Forrás 1973. 3. számában látott napvilágot.

A Marosvásárhelyen élő író üdvözlő szavakat küldött a Forrásnak (1977. 5 - 6. szám), arcképe és Móser Zoltán fotói gazdagíthatták az Anyám könnyű álmot ígér - világát. A Forrás 1972. 4. számában olvashattuk Sütő András búcsúbeszédét, melyet Kemény János ravatalánál mondott el. Bevallom, hogy néhány mondata - talán nem pontosan - de máig él bennem: "Arca kérlelhetetlen a megsemmisülésben.

Mosolyát, amellyel mint valami fehér zászlóval, korszakok szögesdrótjain vágta át magát, eldobta..."

Ki felejtené azokat a sorokat, melyekben Kemény János "korabeli" megszólításait idézte: "méltóságos uram", "Kemény elvtárs", "Jánoska", "János"... S még néhány múltat felvillantó mondat: " Az ő szemével nézve: a Maros ezüst szalag, a völgy smaragd foltja bársonyos; a vén hegyek hermelinpalástos, fázékony királyok, a törpe bokrok: csodás manók, az erdőrengeteg varázslók birodalma." (S "mellesleg" kb. nyolc-tíz cikk, kritika, vallomás jelent meg Sütő Andrásról a Forrásban.)

A nemrég elhangzott üzenet, Sütő András Marosvásárhelyen elmondott kedves szavai eljutottak kecskeméti barátaihoz, híveihez, olvasóihoz. Milyen jó lenne, ha minél előbb eljutna Kecskemétre nemcsak az üzenete Sütő Andrásnak, hanem ő maga is, személyesen, és itt is hadd beszélgessünk Vele "könnyítve lelkiismeretünkön", eltűnődni, mint ő tette "Zsigó báró ledőlt sírkövén üldögélve..."

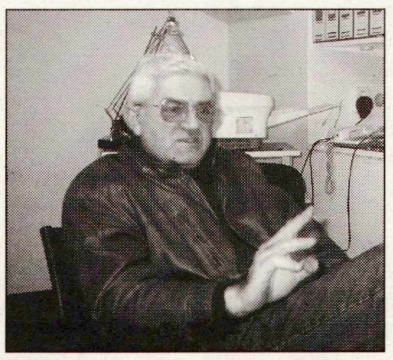
Írta:
Szekér Endre

Csécse karácsonya

Móricz Zsigmond zsupfödeles szülőházának képe sokaknak feldereng az iskolai emlékekből. Hogyne, hiszen épület inkább a mesék világába való, semhogy lakóháznak. Ott, a Tisza fenti szakaszán sem állnak már a régi, vályogfalú, szalmával fedett házacskák. De a kép megmaradt. És amíg magyar irodalmat tanítanak magyar iskolákban, addig Csécse és Móricz neve örökre összefonódik. Kárpátalján és Erdélyben iszonyatos pusztítást vitt végbe 1998 novemberében az árvíz.

(Adalékként: a napokban a kezembe került az 1830-es pozsonyi Országgyűlés jegyzőkönyve. A latin szövegek között magyarul is leírt "tudósítások" között leginkább az árvizekre panaszkodnak akkortájt, aztán a hadviselés költségességére, no meg arra, hogy a Magyarországon megtermelt terményeket milyen nehéz jó áron eladni. E kitérővel csak jelezni akartam, hogy semmi sem új a nap alatt.)

A magyarországi árterületeken is fennállt a közvetlen veszély, de az országhatáron túli gátszakadások (zömmel magyarlakta falvakat elmosva) az anyaországot megmentették a legnagyobb bajtól. Az évszázad árvize, ahogy az iszonyatos mennyiségű víz levonulását minősítették, azért nem múlt el nyomtalanul. Átázott gátak, rémült félelem maradt utána, és az a tapasztalás, hogy a Felsőtiszán karácsony környékén könnyen megismétlődhet az áradás. A televízióban látott képek megborzongatták azokat is, akik közvetlenül nem élik át az árvíz fenyegetését. Ám Kecskeméten is sokan élnek, akik megtapasztalták milyen a víz, ha ő az úr! Közülük hatan az együttérzésen túl is tenni akartak valamit a bajbajutottak megsegítéséért.

De szóljon erről **dr. Fáy Ferenc.**

- A rádióból hallottam meg Tiszacsécse polgármesterének kijelentését, hogy Tiszacsécsén másfél millió forint hiányzik a község költségvetéséből ahhoz, hogy a legsürgetőbb gondokat meg tudják oldani. A hír úgy hatott rám, mint egy segélykiáltás. Arra, gondoltam, hogy ebben az országban legalább tízezer ember él, akinek a havi nettó fizetése ennyi. De azt nem hallottam, hogy egyikőjük is felajánlotta volna, hogy egyhavi fizetésével kisegíti Móricz szülőfalujának népét. Kezdtünk összeállni, s arra a döntésre jutottunk, hogy sem az országos gyűjtésbe, sem alapítványiba nem adunk, hanem mi, hatan viszünk pénzt Tiszacsécsének.

*(A kérdésre, hogy kik a "kecskeméti hatok" vonakodva sorolta fel a neveket dr. Fáy Ferenc, végülis csak összeállt a **Tormási Attila, Ortelli Tibor, Seres Imre, Andrássy Attila** és **Galambos István** nevét tartalmazó névsor. Valamint az egymilliós összeg is a következőképpen: százezer forint volt benne a legkisebb tétel.)*

- Hárman: Tormási Attila, Ortelli Tibor és jómagam vállalkoztunk a 350 kilométeres útra. Csécse mindössze ennyire van Kecskeméttől, valójában azonban sokkal messzebbre, ha nem a földrajzi távolságot nézzük. A háromszáz lelkes település lakóinak nyolcvan százaléka nyugdíjas, a fennmaradók meg munkanélküliek. Három tagú a képviselőtestület, két férfiú, meg egy idősebb hölgy, a pénzügyes. Szinte könnyezett, amikor elmondta: a győri Kisfaludy Színház társulata félmillió forintot juttatott el a .községnek, s így a mi milliónkkal kilett az az összeg, amiről a polgármester a rádióban beszélt. Jánoshalmáról kaptak még a falu lakói személyenként három csirkét, egy vegyianyaggyártól tisztítószereket. Fejenként a három csirke, a tisztítószercsomag, meg ötezer forint lett a "karácsony" a csécseiknek.

(Móricz Zsigmond jelentette ki egykoron: gyalogolni jó. Arra akarta ugyanis az akkoriak figyelmét, hogy az országban mekkora a vidék nyomorúsága. A kecskemétiek - bár autóval mentek, igen kellemetlen ködben - ugyanezt tapasztalták. De nemcsak azért, mert a falu 4-5 méterre a gát alatt épült. Bár, ha belegondolunk, hogy a csécsei férfiak mind a töltésen dolgoztak a veszedelmes napokon, a gátszakadás őket is elsodorta volna, akár a települést. Most is nem elég volt a megpróbáltatás, a kitelepítés, de még a tehenek teje is elapadt. Vélhetőleg a szarvasmarhák is megérezték a veszélyt. Ám mindez csak az ár hordaléka, a baj sokkal nagyobb: csak az árterületen tudnak termelni. Az elöregedett településen munkalehetőség nincs, remény sincs a változásra. A falu polgármestere például tíz szemétgyűjtő kukát kapott Budapestről, s ez minőségi változásnak számít: megkezdődhet a szemétszállítás. Eddig ugyanis a portán túlra vitték a szemetet. Aztán az is kérdéses, hogy azt a 20-30 milliárdot, ami a Tisza gátjainak megerősítésére kellene áldozni az országnak, a veszély múltán képes lesz-e előteremteni az állam?)

- De szép karácsonyunk lesz! - Jónéhány csécsei mondta ezt nekünk. Nekem még most is visszacseng a mondat. Ötezer forint! Egy tanknyi benzin ára a szép karácsony?! Azóta is sokszor töprengek azon, hogy mikor fognak végre a valós értékrendek uralkodni?

n.m.

Kecskemétnek van Ciróka Bábszínháza

Beszélgetés Kiszely Ágnessel

Kisgyermekként, Lenkeffy Konrád békéscsabai bábvilágában ismerte meg azt a csodát, hogy a bármilyen tárgy élőlénnyé válhat, meséket, történeteket jeleníthet meg, ha mögéjük álló emberek azonosulnak a képzeletbeli figurákkal. **Kiszely Ágnes** a bábok bűvöletében élt, és ez az élmény vezette Prágába, ahol bábrendező-dramaturg szakon tanult és szerzett diplomát.

Magyarországra visszatérve nem tudott elhelyezkedni egyetlen bábszínházban sem, és így szerződött a Kolibri színházhoz. 1998. januárjától, a kecskeméti Ciróka Bábszínház igazgatója.

- Magyarországon a bábszínházak találkozóin megismerik és minősítik a társulatok tagjainak a munkáját és az általuk bemutatott előadásokat, amikor 1997-ben benyújtotta a pályázatát a Cirka Bábszínház igazgatói állására, mi ösztönözte önt erre a lépésre?

- Én, soha az életemben nem gondoltam arra, hogy színházigazgató legyek, **Kovács Géza** keresett meg ezzel az ötlettel, mivel ő nem kívánt pályázni erre a posztra és szerette volna, ha én kerülök a Ciróka élére, és a társulatnak is ez volt a véleménye, így az ő kérésükre nyújtottam be pályázatomat.

A Ciróka Bábszínház munkáját már 1992-től ismertem. Alkalmanként dolgoztam a társulat tagjaival rendezőként és tolmács-fordítóként, amikor cseh vendég rendezett. Ismertem a színház belső szerkezetét, működését, a társulatot és tudtam, hogy kikkel fogok együtt dolgozni, csak azt kellett mérlegelnem, hogy melyek azok a területek, ahol változásokat kell majd eszközölnöm és melyek azok, ahol töretlenül tovább lehet folytatni a munkát.

Decemberben nyújtottam be a pályázatomat és január elsejétől lettem igazgató. Kovács Gézától örököltem az általa elékészített évad tervét, aminek az első fele megvalósult, az én feladatom az lett, hogy „levezényeljem" az évad második felét, és megszervezzem az 98/99. évad programját.

- Milyen területeken volt szükség a változásokra , és hogyan fogalmazná meg a bábszínház művészeti-, nevelési és kapcsolatépítési programját!

- Az alapproblémát abban láttam, hogy Kecskemétnek van egy bábszínháza, a Ciróka Bábszínház és nagyon sokan nem ismerik ezt az intézményt, vagy nem tudják, hogy hol működik.

A népszerűsítés mellett én, úgy vélem; hogy a bábszínháznak az a feladata, hogy a városi közönség igényeit elégítse ki, a környékbeli települések nézőit fogadja előadásain és tájolni is járjon. A bábszínház akkor szolgálhatja a közönség érdekét, ha mindig ugyanazon a helyen és ugyanabban az időben tartja az előadásait, mindig azonos színvonalon. 1998 januárjától bevezettük a vasárnapi előadásokat és arra is figyelünk, hogy minden hétvégén legyenek előadások.

- Az 1997/98. évad nyitódarabja az Aucassin és Nicolett című előadás volt, melyet ön rendezett, miért e darabra esett a választása?

- Ez egy furcsa történet. 1997. októberében egy cseh vendégrendezőnek kellet volna színreállítani a darabot, de különböző okok miatt erre nem kerüli sor, ám a darab bábfigurái és díszletei elkészültek. Én, aki ennek a produkciónak a tolmácsa lettem volna, részvettem az előkészítő munkákban és a cseh rendező javaslatára Kovács Géza felkért, hogy rendezzem meg az előadást és így „beugrottam" egy félig előkészített munkába.

- Az évad programjának a kiteljesedéséhez a színészek mellett a dramaturgok, tervezők, zeneszerzők, zenészek csapatát kell mozgósítania, miért tartja fontosnak, hogy a foglalkoztatott művészeknek a száma előadásonként folyamatosan bővüljön?

- Ennek nagyon egyszerű az oka. A bábszínháznak összesen 22 tagja van, de nem rendelkezik saját rendezővel, dramaturggal, tervezővel, zeneszerzővel ezért kénytelenek vagyunk vendégekkel dolgozni. Magyarországon és külföldön is számos tehetséges és érdekes alkotótársat ismerünk, így szerencsére lehetőségünk nyílik arra, hogy előadásonként, más- és más művészt hívjunk meg.

Ám az is jellemző a bábszínházra, hogy a különböző műhelyekben dolgozó helyi művészeket is foglalkoztatjuk. **Horváth Mária,** aki a rajzfilmstudió munkatársa több darabban tervezőként dolgozott nálunk, **Neuberger Gizella** egyik filmjének videobejátszása teljesítette ki, a Noé bárkája látványtervét. A Kecskeméten élő **Majoros Gyulát** nemcsak zenészként, hanem tervezőként is folyamatosan részt vesz a munkánkban.

- Hogyan vonná meg az előző évad mérlegét?

- Sikeresnek ítélem az előző évadot, mert két olyan előadás született, amely elismerésben részesült. A nyári XI. Pécsi Nemzetközi Bábfesztiválon, az Aucassin és Nicolett című produkció, UNIMA diplomát kapott, és a szeptemberben megrendezett Teheráni Nemzetközi Bábfesztiválra a Noé bárkája című előadást hívták meg. Egy évadban két nemzetközi fesztiválon szerepelni és díjat kapni nem is rossz arány. Emellett Kecskeméten 3 200 bérletes látogatta a műsorunkban szereplő, hét új- és egy felújított darabból összetevődő 260 előadásunkat.

- Kérem hasonlítsa össze a két évadban a bemutatott és a tervezett darabok számát!

- A korábbi gyakorlatnak megfelelően most is öt bemutatóra készülünk, ebből négy szerepel a bérleti előadásokon és az előző évek előadásaiból négyet-ötöt tartunk a műsoron.

*- A második bábszínházi évad nyitóelőadásaként W. Hauffnak a Kis Mukk c. műve az ön rendezésében került színre. Az alkotótársak között **Jan Dvořák** író és tervezőként, **Zalán Tibor** dalszövegíróként, Majoros Gyula zeneszerzőként ismételten szerepelt, nem tévedek, ha azt állítom, hogy egy állandó Kiszely-stáb van kialakulóban?*

- Nem tulajdonítható a véletlenek játékának szerepeltetésük, mert az ember tudatosan választja meg a munkatársait és azokkal az emberekkel kíván dolgozni, akiket ismer és akikkel munkakapcsolatban állt. Majoros Gyula zenéjét én nagyon szeretem, már a Aucassen-ben is kiváló munkát végzett, és az élő zene előadásában is közreműködött. A Kis Mukk keleti meséjének azért ő lett a zeneszerzője, mert nagyon közel áll ahhoz a zenei világhoz, amely Majorosra jellemző. Zalán Tibort a Kolibri Színházból ismerem, ahol ezelőtt dolgoztam, és Jan Dvořák rendezéseit éveken át fordítói munkámmal segítettem.

- A műsoron szereplő darabok színreállításánál, kik azok a más művészeti ágban tevékenykedő emberek, akik részt vállalnak a Ciróka Bábszínház munkájában?

- A Téli tücsök meséit Zalán Tibor írja és állítja színpadra, ő visszatérő vendegünk, hiszen a Don Quijote-t is ő írta bábszínpadra és a Jancsi és Juliskának is ő lesz a szerzője. **Fodor Tamás**, a budapesti Stúdió K vezetője, aki nemcsak remek rendező, hanem nagyszerű színészpedagógus is ő rendezi a Jancsi és Juliskát. Meghívásával, egy remek előadást láthatnak a nézők és mivel minden rendező más és más módszerekkel dolgozik a színészeink is sokat tanulhatnak tőle.

A próbán

- Az évad kezdetén, a Rákóczi út 3. alatt, egy kiépített nézőtér fogadta a látogatókat, hogyan és miből tudták megvalósítani ezt a nyári szünet alatt?

- Nehezen, mert a saját költségvetésünkből hoztuk létre. De ez azon feladatok közé tartozott, amit a pályázatomban is jeleztem, hogy szükségszerű az emelkedő rendszerű nézőtér kialakítása ahhoz, hogy a bábszínház „színházszerűen" tudjon működni. Az elmúlt évek soron beigazolódott, hogy a gyerekek figyelmét bizonyos idő után, bármilyen jó legyen is az előadás, nem lehet lekötni, ha nem látnak jól, mert fészkelődni kezdenek, zajonganak és tönkre megy a produkció.

- Ha lenne egy jóságos dzsinn, aki olyan hatalommal rendelkezne, hogy Kiszely Ágnes kérését teljesítené, akkor mit kívánna tőle?

- Sok mindent kérhetnék tőle, de legegyszerűbb, ha az mondanám neki, hogy: - Épüljön fel a bábszínház! Jelenleg a Budai utca 15 szám alatti házban, ahol ma a bábszínháznak csak az egyik épülete található, mely a próbatermet, a műhelyeket és az irodákat foglalja magába. A mögötte lévő telken kellene megépülnie annak az épületnek, melyben az előadásokat tarthatjuk. A jelenleg a Rákóczi út 3. szám alatt játsszuk előadásainkat, amely átmeneti állapotnak tekinthető, hiszen Magyar Tudományos Akadémia kutatócsoportja használni kívánja a nagytermet. Mi meg azt szeretnénk. hogy felépülne a színházterem, hogy valóban városi bábszínházként működhessünk.

A mesebeli segítő dzsinnek szerepkörét, az életben a kulturális bizottság tagjai vették át. A 245/1998. (XII. 02.) KBH sz. határozatában, az 25 millió Ft támogatást igényelnek az 1999. évi költségvetésből a színházépület felépítéséhez, és egyben arra kérik a Közgyűlést, hogy a beruházás folytatása és befejezése érdekében nyújtsa be pályázatát a 2000. évre szóló címzett támogatásra. Az 1999. év költségvetését, januárban véglegesíti a közgyűlés.

Ám a színház ez évi költségvetésből megkezdődött az alapozás és ezt követően felbukkant három ártó szándékú dzsinn is, akik telekszomszédok. A Polgármesteri Hivatal három illetékes vezetőjének elküldött leveleikben tiltakoztak az építkezés megkezdése ellen. Azt állították, hogy engedély nélküli építkeznek a bábszínháziak, ám kísérletet sem tettek arra, hogy állításuk igazáról a Ciróka Bábszínháznál vagy a Polgármesteri Hivatalban meggyőződtek volna. A levélváltást követően a „cirókásoknak" csak néhány lépést kellett megtenni, ahhoz, a levélíróknak megmutassák az építési engedélyüket.

Címük: Kecskemét, Budai u. 15.
Tel.: 36 76/482-214
Fax: 36 76/486-635
Az előadások helye: Rákóczi u. 3.

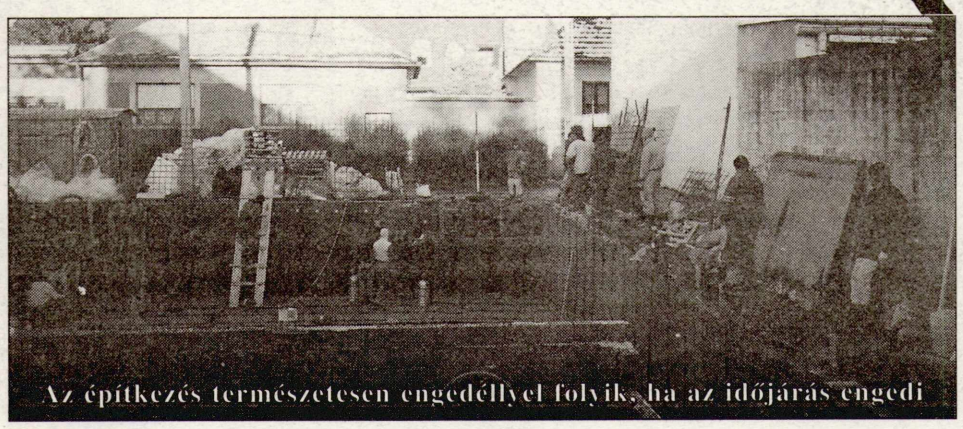
A testületi támogatás mellett, a város polgárai közül **Báron László**, a csoport volt vezetője, még ma figyelemmel kíséri, segíti a Ciróka Bábszínházat és így vall kapcsolatukról:

- Én mindig ott vagyok a premiereken, de értékeléseket, vitákat soha nem kezdeményezek és nem is tartanám etikusnak, hogy én szakmai tanácsokat adjak. Ha kérdeznek valamiről, akkor nagyon szívesen nyilatkozom.

1997. májusában, amikor a nemzetközi bábos mesterkurzus megtartásához kerestek helyet, akkor felajánlottam a tanyámat. Tudom, hogy minden művészeti ágnak megoldhatatlan problémát jelent napjainkban, hogy hol készüljenek fel egy-egy produkcióra. Korábban a művelődési házakban szerveződtek az ilyen programok, de most kevés hellyel rendelkeznek és általában foglaltak a kívánt időpontok. A tanya azért alkalmas erre a célra, mert ott reggeltől-estig lehet dolgozni, és emellett étkezés és a pihenés feltételei is adottak, és nem zavarják az emberek munkáját. A beszélgetések során alakítottuk ki azokat a dolgokat, melyek a tartalmi munkát elősegítették.

Ez évben a kecskeméti Ciróka Bábszínház előadásait több ezer néző tekintette meg, akik ma óvódások és általános iskolások, és néhány év múlva középiskolás korukban, színházlátogatók lehetnek, mert a bábszínház nemzetközi fórumokon is elismert előadásai ezt lehetővé teszik.

Lejegyezte: Kiss Márta

Az építkezés természetesen engedéllyel folyik, ha az időjárás engedi

Kodály Zoltán emlékezetére

A KAS kincsei

Talán kevesen tudják, hogy a kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézetben milyen jelentős kutatási és dokumentációs munka folyik, s hogy Budapesten, a Köröndön található Emlékmúzeum is az intézmény egyik részlege.

A címben szereplő betűszó az Intézet Könyvtárát, Archívumát és Stúdióját jelenti. **Dr. Szögi Ágnes** tudományos kutatótól elsősorban az Archívum felől érdeklődtünk.

- Mit rejt az archívum kifejezés? Mit gyűjt és dokumentál a kecskeméti műhely?

- Az Intézetben Zenepedagógiai Archívum működik, célja, hogy a Kodály pedagógiai munkásságával összefüggő, tőle származó vagy róla szóló, bármilyen nyelvű publikációkat, kéziratokat összegyűjtse, rendszerezze és dokumentálja. Ez azonban csak egy része a feladatoknak. Fontos terület a külföldön magyar zenepedagógiának nevezett tevékenységgel kapcsolatos információk és dokumentumok gyűjtése, s ebben a vonatkozásban már Kodály tanítványainak munkássága is a gyűjtőkörbe tartozik.

- Mire terjed még ki az érdeklődés?

- A magyar zeneoktatásnak az Eötvös féle törvény (1868) utáni időszakára vonatkozó dokumentumokra, valamint az ének-zenei általános iskola mint sajátos oktatási forma kialakulásával, fejlődéstörténetével foglalkozó anyagokra, s az ezek oktatáspolitikai vetületeit jelentő információkra. Külön területet jelent még a magyar zenepedagógia külföldi kisugárzásának, az adaptáció elméleti és gyakorlati vonatkozásainak vizsgálata.

- Kik használják az itt felhalmozott dokumentumokat, milyen az érdeklődés ezek iránt?

- Nagyon sokan érdeklődnek a dokumentumok iránt, itthonról és külföldről folyamatosan kérik az információkat. Van akinek elég egy-egy bibliográfiát elküldeni, van aki valamely tudományos kérdésben kéri az állásfoglalást. A legtöbben valamely területhez kapcsolódó kutatásukhoz kérnek forrásanyagot, kiállításokhoz fotókat vagy dokumentumokat, s természetesen rengeteg a szakdolgozatot készítő főiskolás, egyetemista, még külföldről is. A kereslet rendkívül sokrétű: az idegenforgalmi igényektől az elmélyült, apró részletekre kiterjedő kutatásig mindenféle kéréssel találkoztam már.

Milyen különlegességek találhatók itt?

- Ajándékozások, hagyatéki rendelkezések révén a külön gyűjtemény is folyamatosan gyarapszik. A kecskeméti vonatkozásúak közül kiemelkedik M. Bodon Pál, Vásárhelyi Zoltán, a Nemesszeghy házaspár hagyatéka, a volt Katona-Kodály archívum Kodályhoz kapcsolódó anyaga. De hasonló jelentőségű a Nádasdy-gyűjtemény, Andor Ilona, Sztojanovics Adrienne karnagyok hagyatéka, a Kodály és Kner Imre közötti levelezés, vagy Vámos László fotó- és Gál György Sándor lemezgyűjteménye.

dr. Szögi Ágnes

Jó tudnunk tehát: ha a Kéttemplomköz jellegzetes épülete előtt járunk, jusson eszünkbe a rejtett kincsek, történelmi dokumentumok sokasága is. Budapesten járva pedig keressük fel a kecskeméti intézmény külön egységét a Köröndön.

A Kodály Emlékmúzeum hétfő és kedd kivételével minden nap látogatható, csoportoknak célszerű előre bejelentkezni a tárlatvezetés érdekében.

"KODÁLY INTÉZETÉRT"

Archív képünkön a Kodály házaspár oldalán Nemesszeghy Lajosné Szentkirályi Márta (1923-1973). A Kodály Iskola alapító igazgatója posztumusz Kodály Intézetért kitüntetést kapott.

Az Intézeti Tanács Dakó Józsefnét, a gazdasági hivatal munkatársát is kitüntette húsz éves jó munkájáért.

Dakó Józsefné

Kecskeméti események Kodály Zoltán születésnapja tiszteletére

December 15.
Kodály Iskola
A Kecskeméti Zenész Kör (KEZEK) hangversenye
Közreműködött a Kecskeméti Pedagógus Énekkar (Karigazgató: Erdei Péter), a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola művésztanárai

December 16.
Vasútállomás
Kodály Emléktábla
Koszorúzás. Ünnepi beszédet mondott Alföldyné Dobozi Eszter, a Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola, Gimnázium és Zeneművészeti Szakközépiskola igazgatója
Nagytemplom
A Kodály Iskola kórusainak ünnepi hangversenye

December 17.
Nagytemplom
Kecskemét megyei jogú város iskolai énekkarainak ünnepi hangversenye tizenkét kórus közreműködésével.

Galántán a Miraculum

Évek óta hagyomány Galántán, hogy december 16 táján magyarországi és környékbeli énekkarok közreműködésével közösen emlékeznek Kodály Zoltánra. Hangversenyeket koszorúzási ünnepségeket rendeznek, közösen keresik fel Kodály kisiskolás éveinek és későbbi látogatásainak emlékhelyeit. A kecskeméti Kodály Zoltán Ének-Zenei Általános Iskola harmadik alkalommal kapott meghívást a sajátos, családias hangulatú rendezvényekre. Ebben az évben a Miraculum Gyermekkar képviselte az iskolát, Durányik László karnagy vezetésével.

Mindig friss virágok

Talán még a zenekedvelő kecskeméti lokálpatrióták előtt sem közismert a tény: Budapest VI. kerületében, a patinás Andrássy úti paloták egykében működik 1990 óta a Kodály Zoltán Emlékmúzeum és Archívum. A fagerendákkal alátámogatott, ám kopottságában is méltóságteljes épület földszinti szárnyába élt és alkotott, több mint négy évtizeden keresztül: Kodály Zoltán. Kecskemét híres szülötte ezekben a napokban lenne 116 éves...

E sorok írója tanúsíthatja: a nevezetes múzeumlakás vázáit nem csupán Kodály születésének évfordulóján, de az év minden napján friss virágok díszítik. A berendezést, az értékes emléktárgyakat, a hangszereket és a népzenekutató munkaeszközöket, közöttük a nevezetes fonográfot, gondos kezek tartják rendben.

Az archívum ritka kincseit, Kodály kéziratait, kottáit és a nyomtatványokat szakemberek őrzik, gyűjtik, rendszerezik. Míg az előbbit bárki megtekintheti, az utóbbit csak kutatók, könyvtárosok, szakdolgozatra készülő főiskolások látogathatják.

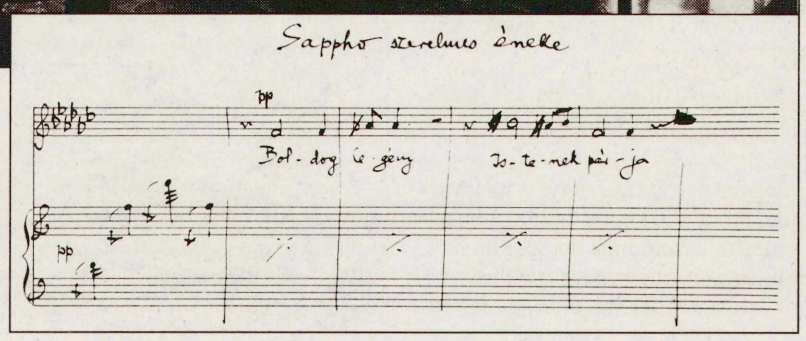
A négy szobából álló, kellemes polgári miliőt árasztó lakásban valamikor híres emberek fordultak meg. A Kodály-szalon vendége volt például Yehudi Menuhin, Pablo Casals, Leopold Stokowski. Hazai művészeink közül gyakran tartott itt próbát Basilides Mária, Palló Imre, Török Erzsi. A művész-értelmiségi környezet megannyi rekvizituma csodálattal, megnyugvással tölti el a mai látogatót. Kodály dolgozószobájában a zenetörténet, a néprajz, az irodalomtörténet, a költészet válogatott remekei sorakoznak magyar, német, francia, angol, olasz, latin és görög nyelven.

Szélsőségesen piacos szemléletű, értékválságos világunkban minden tisztelet azoké, akik ma is elszántan működtetik mindezt.

A gyűjtemény fenntartója a kecskeméti Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet, támogatója és az itt folyó kutatások egyik szellemi irányítója pedig Kodály Zoltánné Péczely Sarolta.

A Kodály körönd 1 szám alatt található múzeum megtekintését mindenkinek ajánljuk, akár téli szünidei programként.

E.T.A.

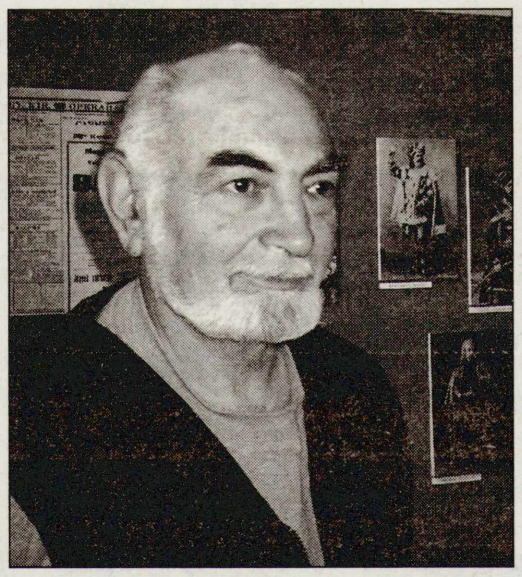
Műkert 4.

A kecskeméti művésztelep 1910-ben felépült együttese egy műterem-bérházból, egy külön épületben működő festőiskolából / bombázás következtében elpusztult, alapjai felett ma szabadtéri színpad látható / és hat műtermes villából állott. Így működött egészen 1944-ig a város kiürítéséig, és különösen első, Iványi Grünwald Béla által fémjelzett korszakában a magyar festészet jelenős fellegvára volt. Az elárvult művésztelepi villákból a háború után bérlakások lettek. A Jánszky és Szivessy által tervezett műterem-bérház egy darabig üresen állt, majd 1957-től a Művészet Alap tulajdonába került és felújítása óta ma is alkotóházként működik. A művészvillák sorsa sokáig bizonytalan volt, mígnem a város 1996-ban döntött az épületek felújításáról, az eredeti funkció visszaállításáról. A 4-es számú ház eredetileg Olgyay villa üresen álló fele 1993-tól kollektív alkotóházként működik és három kecskeméti művész számára biztosítja a folyamatos alkotómunka szerény, de számukra nélkülözhetetlen feltételeit. Az emeleti, gyéren világított műteremrészt baráti társbérletben Báron László és Goór Imre használja.

Sorozatunkat Báron László bemutatásával zárjuk.

Báron László állványán nagyméretű táblakép, kopott barnák tört narancsok érlelődnek a spakli alatt, miközben nagy geometrikus formák között fölsejlik egy-egy harcos stilizált figurája és a ló feje.

Báron László

A Trójai faló kerekeken guruló, most készülő kompozícióján felismerhető Báron korábbi műveinek szellemisége, a gyermekjátékok és a bábok világa. A 25 éves bábos múlt kifogyhatatlanul gazdag témája festményeinek és tűzzománcainak. Legszebb tűzzománc kompozícióin a zománcot nem képszerűen használja, hanem egy nagyobb, többnyire fából készült plasztika részeként alkalmazza. Ezekben a gyakran bálványszerű, ősi kultúrák szellemét idéző művekben visszatér a műfaj mai nyelven fogalmazott, eredeti díszítő, kiegészítő funkciója.

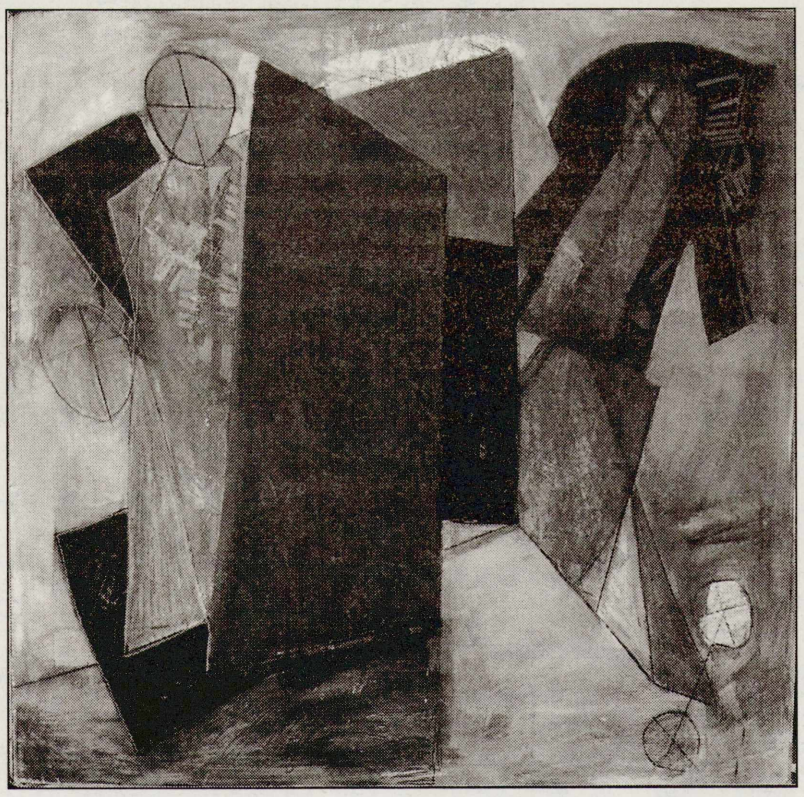
A zománcozás mintha háttérbe szorult volna az utóbbi időben. Miért?

Évek óta építek saját kezűleg Lajosmizse határában egy tanyai alkotótelepet. Gyönyörű környezetben egy felújított tanyához kapcsolódóan centrális szerkezetű műtermet építettem, amely favázas félgömb szerkezetével a modern építészet és a jellegzetes alföldi építőanyagok szintézisét jelenti. Nyári táboraink programja általában egybe esik a zománcművészeti alkotótelep időszakával, így hát választanom kellett. Többnyire fiatalok, szakkörök, iskolás csoportok jönnek, és természet közeli, kellemes környezetben tanulhatnak szobrászatot, festészetet, grafikát, tűzzománcot és dramaturgiát.

A Báron tanya persze nem csak a fiatalok között népszerű, de sajátos hangulatával a kecskeméti képzőművészeknek is kedves találkozó helye. Térjünk azonban vissza az újabb képekhez és nézzük mit rejtegetsz az állvány mögött?

Évek óta érlelődik egy sorozat szeretett városomról Kecskemétről. A környezetébe kisugárzó, vele együtt lélegző város képe foglalkoztat és utcaszerkezetre épülő rekonstrukciós várostervek képi megjelenítésén dolgozom. Ezek a képek, vagy inkább tervek meggyőződésem szerint a városképben is megvalósíthatóak. Nézem az állvány elé támasztott rekonstrukciós terveket és festményeket látok. A Főtér című kép tömbös fogalmazása, fényben oldott színfoltokból álló kövezete, vagy a Hódolatom Kecskemétnek, homokszínű, és a város szerkezetére rímelő szétröppenő formái számomra nem tervek, hanem egy festő formát öltött álmai, épp úgy, mint a tanyai műterem kísérleti építészete, amely azonban csak nyáron biztosítja az alkotáshoz szükséges feltételeket. *(Vége)*

Írta:
Balanyi Károly

Szolláth grafikák

November végén a Katona József emlékházban nyílt meg **Szolláth Katalin** grafikus kiállítása. A Kecskeméten élő, a Katona József Gimnáziumban is tanító művész minden évben több egyéni és csoportos kiállításon mutatja be munkáit.

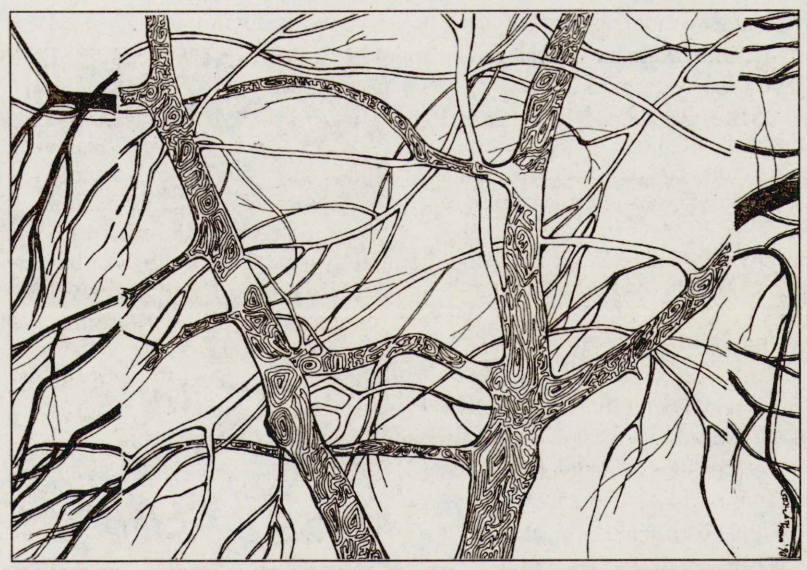
Dobozi Eszter

Dobozi Eszter költő megnyitójából idézünk, aki Szolláth Katalin lírai költőre emlékeztető látásmódját ecsetelte sokoldalúan:

"Minden törekvésével azon van, hogy értelmezze is, ami a láthatón túli mélységekben, magasságokban benne rejlik. Ám nincs ebben a megértő szemléletmódban semmi a magabiztosságból, semmi a mindentudás félrevezető fölényéből. E művek alkotója tisztában van a világ tudati elsajátításának korlátaival. Érzi, sőt ismeri a látás, a látó ember behatároltságát, a gondolkodás kényszerűségeit.

A fa motívumai mellett, melyek pályája kezdetétől jelen vannak alkotói eszköztárában olyan ősi jelképek tűnnek fel ismét mint a csigavonal, a csigavonal idézte labirintus.

Az alsó kép: Triptychon

TÖRÉKENY EGYENSÚLY

Kádasi Éva kerámikus művésznek november 20-án nyílt kiállítása KERT címmel a Ráday Múzeumban.

A tárlat január közepéig (hétfő kivételével) 9 és 17 óra között tekinthető meg. A múzeum december 24. és január 4. között zárva tart.

Kádasi Éva nem Kecskeméten született ugyan, de diákéveit városunkban töltötte. Érettségi után a Magyar Iparművészeti Főiskolát végezte el, s valójában a legutóbbi időkig el sem hagyta azt. Gorka-díjjal elismert diplomamunkája után a főiskola mesteriskoláján tanult, majd tanított és vezette annak egyik műtermét, 1997-ig.

S közben Kecskemétre is visszatért: 1989 és 1996 között a Nemzetközi Kerámia Stúdió tanácsosa, megbízott ügyvezetője. Tizenegy önálló, hatvanhárom csoportos kiállítás, köztéri munkák, kongresszusok, ösztöndíjak állnak mögötte.

És most elhozta hozzánk a KERT-et.

Kádasi Éva a jó kertész gondosságával rendezte csokorba KERT című porcelán plasztikáit a Ráday Múzeum kiállítótermében. Fehér térben plasztikák, virtuális szélben hajladozó óriásvirágok, lüktető kelyhek, vonagló indák. A tér valószínűtlen fehérségét még fokozza a terem két végében elhelyezett fekete asztallap az indázó növényi formák kalligrafikus rajzolatával. Kádasi bravúrosan bánik a technikával és az anyaggal, a csiszolt, finom gyűrődésektől redőzött felületeket alig töri meg néhány halvány színárnyalat, miközben kényesen egyensúlyoz a tárgy súlyának és az anyag szakítószilárdságának vékony mezsgyéjén. Ha lehet egy kiállítás nőnemű, akkor ez biztosan az. Organikus és időtlen, sejtelmes és érzéki, hívogató és rejtőzködő.

B. K.

Schéner Mihály ajándéka

A hetvenöt esztendős, mostanra Kossuth-díjas Schéner Mihály nem tudom, hogyan indult, hogyan érkezett a festészetbe. Nem tudom, kik voltak a mesterei és a festészetben grafikában társai.

Bármely lexikoncikkből megtudhatnám, de inkább ösztöneim alapján szeretném mindezt megfogalmazni.

Schéner Mihály például Nagy Lászlóval és Juhász Ferenccel, a két költővel érkezett. Nagy László vallomásaiból tudhatjuk, hogy mennyire szerette festőnket. Juhász Ferenc pedig éposz i bevezetőkkel nyitja meg tárlatait, mely époszi sorokkal én versenyre kelni nem akarok. Az Ő láng körmondatai mellé jöjjenek inkább az én tervezett jég tő-mondataim.

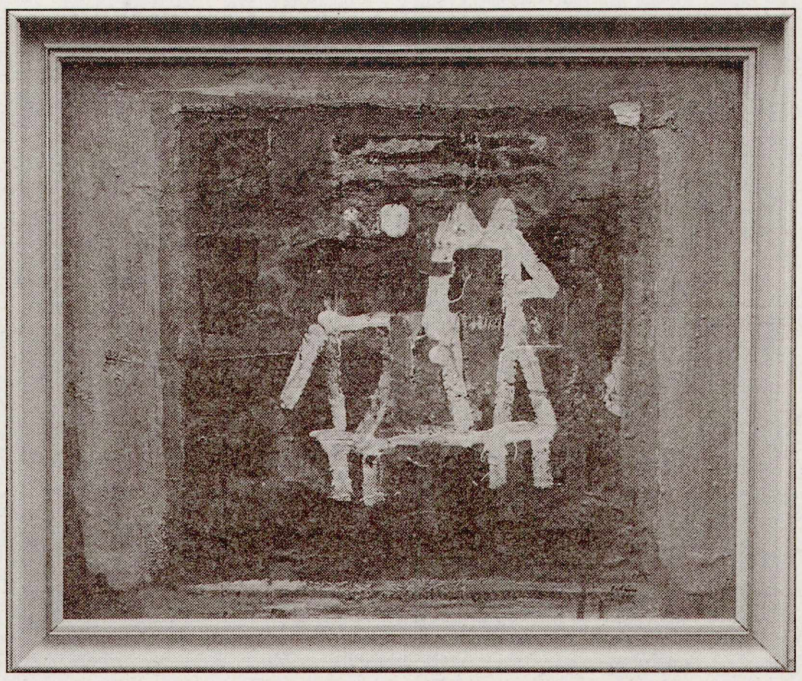
Tehát a művészetben testvérek Ők: a bicebócán ballagó Nagy László, aki versében elmondotta, a Gyöngyszoknyában, hogy az ötvenes évek: jégveréses évek. És újra odalett az emberek vetése.

A másik oldalt pedig karolja, úgy érkeznek, az époszt teremtő Juhász Ferenc. Aki juhász is, tényleg juhász, ül a fekete pulikutyája mellett és óvná, védené. Egybeterelné az ő forradalmas Dózsa-népét.

És a festészetben? Biztosan Kondor, az örök kísérletező. Aki művészetében ősi, mint egy barlangrajz, s modern, mit egy atomkatasztrófa.

Én bízom benne: testvére, vére Tóth Menyhért is, aki rátette életét a fehérre. Annak színadta lehetőségére, a fehér szín parancsolta erkölcsére. Bice-bóca Ő is: Nagy Lászlóval egymás járását segítve elballagtak szépen, lassan a halhatatlanságba.

Ez a föld véráztatta föld, istenverte föld. De mindig volt szántóvető, aki a csataterek letaposott földjén újrakezdje. Volt Erdély, de volt hozzá Bethlen Gábor. Volt Trianon,

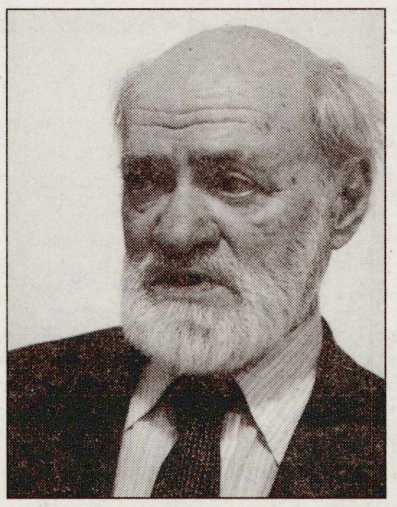

Lovas figura absztrakt térben (1965)

de fájdalma fölött volt Adynk és Móriczunk. Volt két világháborúnk között operettes, szivárványos örömünnep, de volt Kodályunk, kontrapunkt, ellenpont, reménység. Volt a második világégés és 56, de volt Bibó, és bibói tisztánlátás. Volt millió mondat a zsarnokság nevében, de volt egyetlen illyési mondat a zsarnokság ellen, Van hát remény!

Reményt adó Schéner Mihály festészete is. Szent István-sorozata, Velence-sorozata, virág-sorozata, cipő-univerzuma. Mostani éveink ellenpontja, mely évek parancsolón kiáltanak ránk! Zabálj rombolj, felejts, fogyassz! Ő pedig, Miska bátyánk, festészetével, művészetével ezt parancsolja: alkoss, teremts, emlékezz, védd magad!

Ebből a kusza századvégből és az ő parancsolatát, mint nehéz, vizes zsákot veszem a vállamra, és mint puttonyt, mint mázsás terhet, mint

Schéner Mihály

ajándékot, ezt cipelem én át a XXI. Századba. Ez az Ő ajándéka. Nekem.

Írta:
Pintér Lajos

Meghalt Bozsó János

Utoljára a Volt egyszer egy Donkanyar című kiállítás megnyitóján találkozhattunk vele. Amikor Kerényi József építész, Vincze János fotós és a megjelentek koccintottak vele, senkisem gondolt arra, hogy ez lesz a búcsúpohár.

Bozsó János az alföldi táj szerelmese és avatott festője, Nagy Balogh János, Nagy István, Koszta József és Tornyai János utóda és szellemi örököse, az alföldi festészet utolsó mohikánja maga mögött hagyva a földi lét korlátait lelki hazába költözött.

Földi pályájának hetvenhat esztendejéről emlékezetes örökséget hagyva városára és mindannyiunkra.

A Bozsó gyűjtemény, amely az Ő több évtizedes szorgos és értő munkálkodásának eredményeképpen szellemi örökségünk kincsesbányája, mostantól fogva nemcsak a hajdani mesterek anyagba rejtett gondját, örömét, szerelmét és szépérzékét őrzi meg számunkra, de felidézi bennünk a festő és gyűjtő alakját, derűs szemléletét, bölcsességét és kedves humorát is. János immár a gyűjtemény szerves részévé vált. Nem ment azonban messzire, hiszen életművének színeiben, felharsanó fényeiben, borongós hangulataiban nap mint nap újra megszólít minket.

Falainkra lopva a szarkási dűlőt, az ártéri fűzfák lombján táncoló fényt vagy az öreg tanyát, melynek gerince megroppant, s fala már nem vakít a délutáni fényben.

Tövében hosszú kórok hajladoznak, mintha a múlt háziasszonya - dacolva széllel, idővel - meszelné a málló falakat.

Mostmár mindörökké.

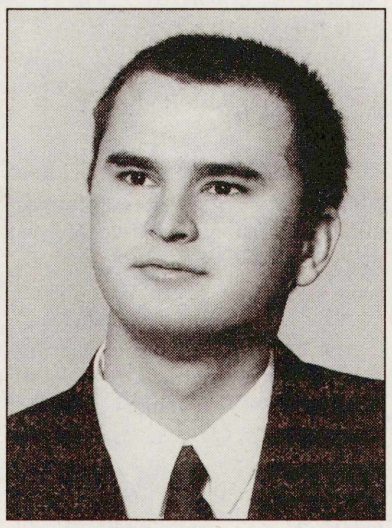
B.K.

A tehetség nem porlad el

Egy tanítvány emlékére

A halál mindig fájdalmas, hát még ha fiatalemberről van szó. S különös, ha az ember a tanítványát veszti el. Október 28-án az első óra utáni szünetben mondja az igazgatóhelyettes, hogy meghalt a Magó Pista. Sokunk kedves, emlékezetes tanítványa volt. 1995-ben adtuk ki verseskönyvét Kincset keresek címmel. Szekér Endre, a Forrás főszerkesztő-helyettese méltatta a diákköltő írásait. Verseivel nagy sikert aratott, a sárvári diákköltő-találkozón különdíjat kapott. Érettségi után a szegedi jogi karon tanult, ott is példaadóan.

A hír megrendüléssel, szomorúsággal töltött el. Keresem a szavakat, de a tény széttör minden ép gondolatot. Együtt kerültünk 1990. szeptemberében a Bolyaiba, mindkettőnknek egy új életszakaszt jelentett az iskola. Neki a kiteljesedést, jó tanulmányi eredményeket, a sikert. De mindennek, "ami volt, más távlatot ád a halál már." Keserű távlatot, nehezen elviselhető, a sohasem feledhetőség állapotát.

Magó István

1993-ban lepett meg Magó Pista először írásaival. Folytonosan a kincset, az értékeket kereste az irodalomban is. "Kincset keresek a fel nem ásott kertben, /Hol szellemek vigadnak vészjósló lepelben." Tizenéves felnőtt volt, érett tematikával, kritikus világlátással, értékszemléletével ma is példa a diáktársak előtt. A mértéket mindig tudta, egyszer-egyszer elegánsan, máskor rezignált kamaszos szkepszissel, de mindiga tőle megszokott magópistás mosollyal kísérve adott kor - és kórképet magáról, nemzedékéről. Hozzá illően, csendesen, de mindig kimondta, hogy pazaroljuk is el értékeinket, a barátságot, a szerelmet. 1994. januárjában mutattam be társai előtt írásait, nélküle. Kórházban volt. "Sápadt-szín szobám beteg" - írta.

- Elviselni csupán a tudatot nehezebb. Azt hiszem, mégis én vagyok a tudatszor betegebb." Alig hittünk e sorokban akkor. Tragikus megérzésében kétkedtünk, pedig csak álltattuk magunkat, még akkor is, amikor így írt: "Vendég vagyok a Halálnál délutáni teára... /Erősebb vagyok, még bírnék vele, de félek!" Mi is féltettük. Aggódtunk. Reménykedtünk vele együtt, miközben folyton verslevelekben idézte a kórházélményeket: "ahol József Attila és Ady a témák /majd Platón, az ideák, az indek, a Védák,/ azután a kor, amelyikben élünk, /a lét-nemlét-probléma, végül betegségünk." Sikeres volt diáknak, tehetséges volt írónak. Csodáltuk, ahogy időlegesen legyőzve a szörnyű kórt, leérettségizett, ahogy megújult, s sikeresen felvételizett a jogi karra.

Többszörösen is boldognak látszott ez a helvéciai fiatalember. Az egyetem megkezdése előtt újságolta:"... végigutaztam a nyarat. Meggyógyultam, s egy délutánt Faludy Györgynél töltöttem... Azt mondja, lát bennem valamit."

... A munkát azonban félbehagyatták vele. Fájdalmasan korán veszítettük el a tanítványt. A búcsú mindig fájdalmas, hát még, ha olyantól kell búcsúzni, akiért érdemes ma a tanári hivatást vállalni, s akiért naponta érdemes katedrára állni. Kevesen vannak az ilyenek! Hitet adó diák volt ő.

Szavakat keresek, de bénít a tény, mint azt leírta maga Magó Pista is, ahol "már nincs cél, nincs hit és nincsen érték. /Nincs Faludy, nincsen Örkény,/ sem Keresztúry, az időmérték...", és ahol az írás, olvasás egyszerűen hamu lett."

Hisszük, hogy a tehetség, s annak emléke nem porlad azért el.

Írta:
dr. Kovács István

AZ IFJÚ THOMAS MANN EMLÉKÉRE

Azt hittem, hogyha majd verset írok hozzád,
jobb lesz. Látod, beértem volna ennyivel.
De azóta mintha sűrűbben botoznád
deresebbre szőtt arcom, s egy szemernyivel

sem lettél jobb. Prezentálja a számvetés.
És én sem. Még mindig árt a koránkelés,
s még mindig csak lógó orrhegyemig látok,
- ősmagyar virtus vagy ezeréves átok?

S még mindig rühellem azt, aki hazudik.
Bár a század elmúlt, éppen a huszadik.
Akiktől sajnos meg nem véd a századvég

lepusztult paloták, elvadult skanzenek,
ázott, kivert kutyák, fajankók, babszemek:
Krögerként irtózom tőletek, Hansenek.

Zalán Tibor
Város

Utcákon nyargaló szélparipák
nyergében sápadt tél-katonák.
Ömlik a hó, és az ablakon át
látom a varjak kék csapatát.

Háztetőkre ülnek a csillagok,
Ereszről lógnak nagy jégcsapok.
Fehéren surrannak a nappalok,
Ez itt a város - s én itt vagyok.

Ez itt a város, és ez itt a pékség,
kenyér illat száll, havazó kékség.
Az ott a tó, és amaz a kis bolt,
Ez itt a város, vagy csak itt volt...?

Akár egy néma tárlaton,
nézem a téli városom.
Keretbe rögzült pillanat:
arcom átdereng egy ismeretlen tájon...

A ponyvairodalom helyének meghatározása értékei szerint

A lemenő Nap narancsszínű sugarai aranyküllőként feszültek ki a csodálatos és elragadó, mélykék színű mediterrán égen, mely azon az estén olyan tökéletes és ragyogó volt, mint soha azelőtt. Az egész tengerpart fényárban úszott, a színek leginkább a ragyogó aranyéhoz voltak hasonlatosak, melybe belekeveredett egy kevéske a lemenő Nap színének narancsos árnyalatából. A parton az emberek a fényben állva aranyszobornak tűntek, amint mozdulatlanul nézték a messzeségben a tengert szelő luxushajót, amely éppen a lemenő Nap korongja előtt haladt el.

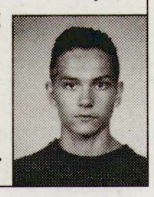
A szép arcú, ragyogóan kék szemű, telt ajkú, dús keblű, formás csípőjű, hosszú combú, formás lábú, kívánatos, és a maga nemében páratlan szépségű lány pedig új szerelem után vágyakozva heveredett el a paradicsomian tökéletes, pálmafákkal szegélyezett tengerpart selymesen lágy, aranybarna, hívogatóan meleg homokjába. Lehunyta finom vonalú szemeit, és maga elé képzelte leendő szerelmét, a jóképű, fekete hajú, barna szemű, erős, izmos, napbarnított, tökéletesen kidolgozott testű fiút, aki majd vad, forró, szenvedélyes szerelemre csábítja őt.

Miközben így ábrándozott, egyszercsak mély álomba zuhant. És ekkor felébredt, már nyoma sem volt a narancsosan fénylő napkorongnak, amely néhány órával azelőtt még oly gyönyörűen árasztotta szét aranysugarait a paradicsomian tökéletes parton. Helyette azonban magasan fénylett a Hold. Fehér színű sugarai ezüstküllőkként feszültek ki a csodálatos és elragadó, immár sötétkék színű csillagos, éjszakai, mediterrán égbolton, mely azon az éjszakán olyan fénylő és csillagos volt, mint soha azelőtt. Az egész tengerpart fényárban úszott, melynek színe leginkább fénylő ezüsthöz hasonlított, melybe belekeveredett egy kevéske a Hold színének törtfehér árnyalatából. Az emberek már nem álltak a parton, de ha ott álltak volna, minden bizonnyal ezüstszobornak tűntek volna.

A szép arcú, ragyogóan kék szemű, szőke, telt ajkú, dús keblű, formás csípőjű, hosszú combú, formás lábú, kívánatos, és a maga nemében páratlan szépségű lány lenyűgözve szemlélte ezt a természet alkotta, utánozhatatlan, paradicsomian tökéletes gyönyörűséget, amikor hirtelen észrevette, hogy valaki áll felette. Jóképű, fekete hajú, barna szemű, erős, izmos, sármos, napbarnított és tökéletesen kidolgozott testű fiú volt az, aki ekkor - mivelhogy már másfél órája figyelte szunnyadó, majd ébredező, páratlan szépségű kedvesét - már nem bírta tovább. És amikor a lányhoz hajolt, hogy ajkaik szenvedélyesen szerelmes csókban forrhassanak össze az ezüst színű mediterrán holdfényben...

... akkor viszont már én nem bírtam tovább. Egy oldal elolvasása elég volt ahhoz, hogy fogjam ezt a kis rózsaszínű füzetecskét, és behajítsam a legközelebbi szemétkosárba.

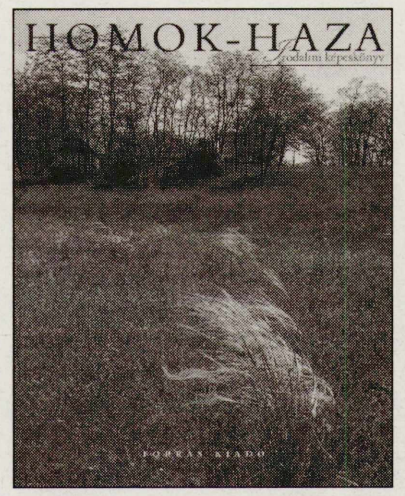
Olyan erővel és szenvedélyességgel, ahogy eddig soha.

Írta:
Braunitzer Gábor

EGY KÖNYV SZÜLETÉSE

Táj és irodalom

Homok - haza címmel a napokban jelentette meg a kecskeméti Forrás Kiadó történetének talán eddigi legszebb kiadványát. A reprezentatív kötet ötven, a megyéhez kötődő alkotó vallomását tartalmazza. Ezeket a mindig személyes vonzalmakról is valló írásokat tárgyukhoz, hangulatukhoz illeszkedő fotók teszik még gazdagabbá, a könyvet Walter Péter felvételei díszítik. Az "irodalmi olvasókönyv" születéséről, egy szellemi vállalkozás megvalósulásáról Füzi Lászlót, a könyv szerkesztőjét kérdeztük:

- Mikor, s miért határozta el, hogy egybegyűjti a megye irodalmi - művészeti anyagát?

A könyv tervének első gondolata pontos dátumhoz köthető. Tavaly novemberben "Szerelmes földrajz" címmel jelent meg a Forrás összevont, dupla száma. A tematikus összeállításban hatvan író vallott a számára legkedvesebb tájról, érzelmeiről, amelyek őket egy - egy földrajzi helyhez fűzik. Azután, hogy ez a szám elkészült, merült fel a megye - Szabó Zoltán kifejezésével élve - "szerelmes földrajz"-anyagának összegyűjtése. (A két összeállítás között egyébként - ez utólag látszik - átfedés is van, Szekér Endre vagy Kabdebó Tamás Forrás - béli vallomása a könyvbe is bekerült.) Az elképzelést a Bács - Kiskun Megyei Önkormányzat és a Petőfi Nyomda is támogatásáról biztosította, így kezdtünk dolgozni,

Vannak természetesen e könyv megszületésének mélyebben rejlő okai is Régóta figyelem táj és irodalom kapcsolatát, s úgy látom, szinte minden írónak van személyes kapcsolata a tájjal. Ha ez nem élne, talán fel sem merülne az emberben egy ilyen könyv megszerkesztésének gondolata. Egyetemista ként láthattam mások kötődéseit: Bálint Sándorét a "szögedi" tájhoz, kultúrához, vagy Ilia Mihályét, aki Bálint Sándort csak azért irigyelte, mert az a tápéi templomtornyot a lakása ablakából láthatja.

A magyar irodalom hagyományai is ezerféleképpen kapcsolódnak tájhoz, kultúrához. A múlt a tájban együtt élt velünk, ahogy Farkas Árpád mondja: "Apáink drága, hűlő arcán járunk". A tér mindig ugyanaz.

- Hogyan, milyen szálakkal kötődik Ön az Alföldhöz?

Tizenhat éve élünk Bács-Kiskunban. Amióta az itteni embereket ismerem, azóta tapasztalom: e táj lakói figyelnek múltjukra. Példaként említhetem a Katona-hagyományt. Tetszik nekem, hogy ha esik, ha fúj, mégis, minden évben november 11 - én ott van a szobornál egy csoport ember. Ugyanígy él a Németh László-hagyomány, a Tóth László-kultusz vagy Kodály emlékezete.

Valóban jelentős alkotók kötődnek e tájhoz. Az egyik legfontosabb közülük Tóth Menyhért. Fantasztikus érzés arra gondolni, hogy világa az alföldi létből nőt ki, és képeit most talán az Alföld legszebb épületeiben őrzik.

De ugyanígy van jelen a táj Benes József, Bozsó János vagy Buda Ferenc művészetében.

Amikor Kecskemétre kerültünk, olyan kulturális közeg fogadott, amely ezt a hagyományt élte. A Forrás Nagy Lajos-számot adott közre. Bartók-, Kodály-számokat készítettünk, a Válasz, a Tanú évfordulójára vagy a Képtár avatására külön összeállítást szerkesztettünk. Másfél évtized alatt megismertem a megyét: Baja természetes zártságától a Tőserdő szépségéig minden tájegység jellemzőit megtapasztaltam. Annak is tanúja lehettem, mások hogyan döbbennek rá az Alföld szépségére. Kányádi Sándor mondta: "Mekkora kupola, nem tudom, Isten hogyan teremtette, - nálunk a hegyek tartják a eget!" Átéltem, ahogy egy szombat délután Buda Ferenc betoppant hozzánk, s felolvasta nekünk ajánlott versét. A Himnusz haza az e tájhoz-, világhoz kötődés nagy alkotása.

- Hogyan lett könyv az élményekből?

Volt már korábbi, hasonló jellegű feladatom, a Két folyó közt című könyv egy fejezetét én írtam. Amikor a Szerelmes földrajz-szám után felbukkant a megye szerelmes földrajzának gondolata, elkészítésének lehetősége, érzelmileg-szellemileg készen álltan a megvalósításra. Sokat segített ebben, hogy Szekér Endrével gyakran beszélgettünk a város múltjáról.

Az anyaggyűjtés néhány hónapot vett igénybe. A könyvet Zalatnai Pál tervezte, a végső forma megteremtése főként az ő érdeme. Tudtam, hogy irodalmi képeskönyv létrehozható, de hogy ilyen szépet is lehet teremteni, azt Zalatnai Pálnak és Walter Péternek köszönhetjük.

Nagyon régóta foglalkoztat, miképpen élhet tovább a hagyomány az ember gondolkodásában, hogyan tehetjük mások gondolatait a magunkévá. Arra törekedtem, hogy mások művészetén keresztül a saját világomat is megmutassam.

- Kik szerepelnek írásaikkal a kötetben?

A megyéről szóló, összefoglaló tanulmányt Csatári Bálint írta. Az összes többi szerzőt lehetetlen név szerint felsorolni. Próbáltam úgy válogatni, hogy teljes legyen a névsor, a klasszikusoktól - Kecskeméti Végh Mihálytól kezdve - egészen a ma élő alkotókig. Nem szabad elmennünk szó nélkül amellett, hogy az elmúlt évtizedekben és ma is születtek, születnek jelentős életművek: Buda Ferenc, Pintér Lajos, Dobozi Eszter, Kabdebó Tamás, Zám Tibor, Raffai Sarolta, Hatvani Dániel, Ittzés Mihály, Csatári Bálint és mások szellemi teljesítményére gondolok. Művészek, tudósok élnek mellettünk, velünk, hogy műveik summázata bekerülhessen a klasszikussá vált életművek mellé. A Forrás szerzőire és szerkesztőire is szerettem volna a figyelmet ráirányítani.

Az elmúlt esztendőben átélhettem egy gyönyörű album megteremtésének összes gondját, örömét.

Ez, attól kezdve, hogy a gondolat megfogant, egészen a nyomdai munkálatok utolsó fázisáig, olyan élményt jelentett, amely nem hasonlítható máshoz. Köszönöm a munkát azoknak, akik segítették a kötet megszületését.

Írta:
Szabó Tamás

SZÍNHÁZI ELŐZETES

Királyasszony lovagja

Danyi Judit

Victor Hugo azok közül a nagyok közül való, akik nemcsak munkásságukkal: életükkel is kitörölhetetlen nyomot hagytak az emberiség emlékezetében - írta Mészöly Dezső, a darab fordítója. A "Királyasszony lovagja" nyelvi merészségével kiválik Hugo egész drámaterméséből. A forradalmár költő nyelvhasználatában is forradalmár: "Forradalmi szelet kavartam. - Piros sapkát nyomtam a vén szótár fejébe."

A nagy költő-kritikus, Théophile Gautier szerint: "Soha senki nem teremtett drámai életet ilyen fejedelmi könnyedséggel, ilyen fölényes erővel. A költő mindent ki tud fejezni versben: a szerelem lírai áradását csakúgy, mint egy nemesi címer vagy egy családfa aprólékos rajzát... hangot talál a legfennköltebb ékesszólástól a legvakmerőbb tréfálkozásig mindenre."

Oszter Sándor és Őze Áron

Vitéz László és Epres Attila (Walter Péter felvételei)

A Kecskeméti Katona József Színház most Tasnádi Csaba rendezésében mutatja be a romantikus drámát, a főbb szerepeket Őze Áron, Oszter Sándor, Danyi Judit, Epres Attila, Vitéz László és Réti Erika játsszák. "Ahogy önmaga nagyformátumú, úgy figurái sem ismerik a kis mértékegységet - olvashatjuk Tasnádi Csaba rendező írását a műsorfüzetben Hugóról és drámájáról. - A szerelem, a bosszú, a vágyakozás, a harag, a barátság, a hűség szinte meseszerűen nagyléptékű náluk. Talán ezért jó hallgatni, nézni őket. Don César mondja Ruy Blasnak:

"Testvér! a lelkemet - hogy benned láz tüzel -
Nemcsak sajnálkozás: irigység tölti el."

Pár nap eltéréssel immár százhatvan éve mutatták be ezt a monumentális művet.

Életútja felén, a századelőn, a fáma szerint a forró pátoszú dialógusokat olykor megzavarta a nézőtéren végigfutó szentségtörő kuncogás.

Azóta újabb századfordulóhoz értünk. Lehet, hogy a romantikus dráma megfiatalodott?

Gy.L.

AZ ÖRÖKÖS IGAZGATÓ

Portréfilm Radó Vilmosról

Az ünnepelt

Nem köszönthetnénk méltóbb **Radó Vilmos** bátyánkat 85. születésnapján, mint a róla készült film ősbemutatójával, szeretett színházában, pénteken, a színházi bemutatók napján - vezette be az estet Bodolay Géza, a Kecskeméti Katona József Színház direktora.

Sághy Gyula forgatókönyvíró - rendező arra kereste a választ, hogy mitől vált legendás hírűvé a kecskeméti színház nyugalmazott színigazgatója.

Radó Vilmos bölcsességgel és humorral átitatott "mesélését" ügyesen keverték a film alkotói (vágó: Bakos Zsuzsa) a megszólaló színművészek (Bárdy György, Dévay Camilla, Fekete Tibor, Koncz Gábor, Moór Marianna, Mucsi Sándor, Pathó István, Sas József, Szegedi Erika, Székhelyi József), Siklós Olga dramaturg és a rendező Ruszt József és Udvaros Béla vallomásaival. Udvaros Béla, Siklós Olga és Fekete Tibor jelenlétükkel is megtisztelték az ősbemutatót.

Aki már csak a filmen mondhatta el szenvedélyes szavait, Dévay Camilla, a kecskeméti színpad egykori nagyasszonya, s akire jól emlékeznek a kecskemétiek mint Stuart Máriára, Titániára, Tangolitára, Mására, Neuburgi Máriára, Melindára és Gertrudisra, Júliára Olympiára, Nórára... Élete-halála volt ez a színház.

Néhány napja temettük. Férje, Udvaros Béla ötvenhét darabot rendezett itt, drámatörténeti sorozatain pedig generációk nőttek fel.

A ma is Kecskeméten élő Fekete Tibor maga a hűség: néhány évad kivételével a hírös városban aratta sikereit. Negyvenhat éve színész. Főbb szerepei: Benvolio, Tiborc, Dózsa, Eddie Carbone, Rank doktor, Willy Loman, Csörgheő Csuli, Luka, Vasderes, Gyalu... Siklós Olga számos magyar darab ősbemutatójánál bábáskodott, például a "Boldog nyárfalevél"-nél: "Tamási Áron darabját elég volt elolvasnom... Mert különös öröm a színház számára, ha jelentős íróval találkozik, aki a mondanivalóját költői formában fogalmazza meg."

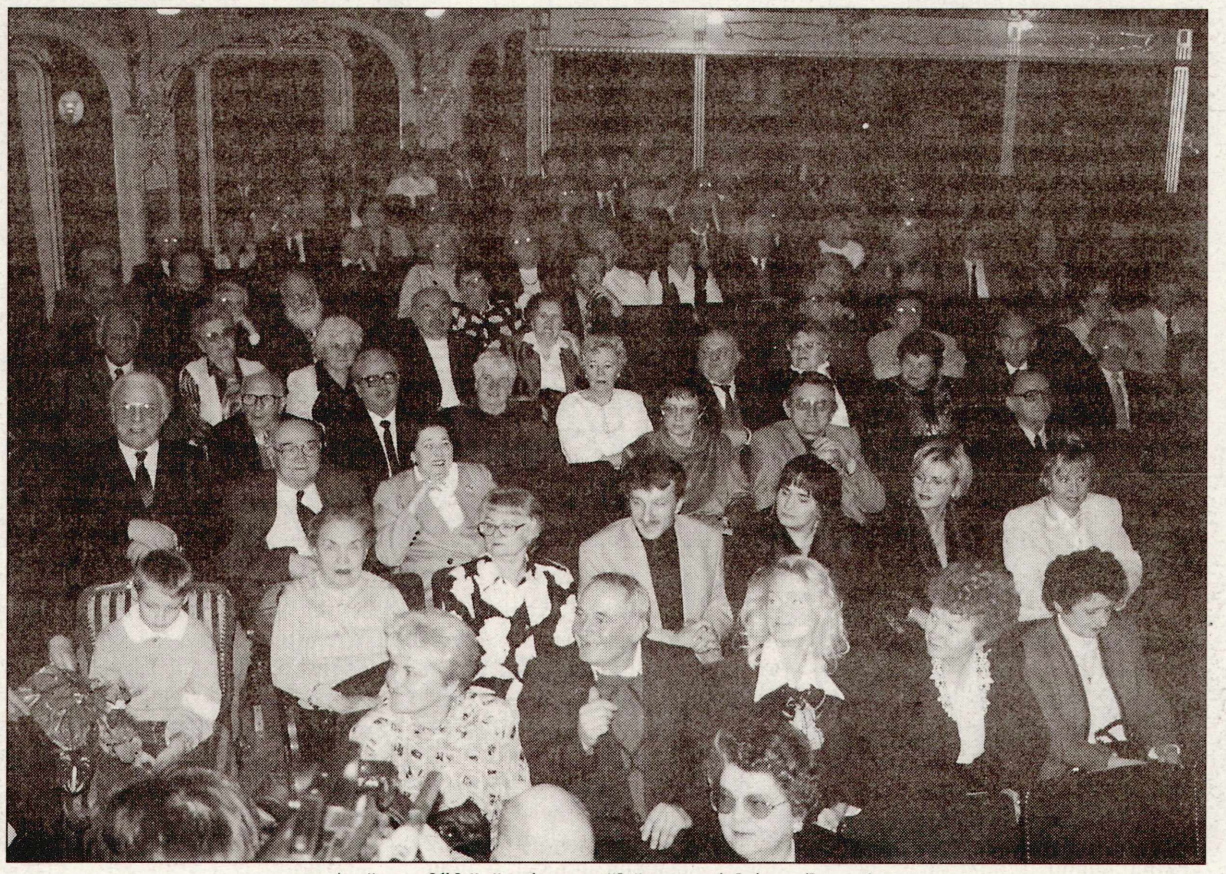
Radó Vilmos és Bodolay Géza, a színház jelenlegi direktora

És különös öröm a színházi alkotó számára, ha jelentős igazgatóval dolgozhat együtt, aki magát az igazgatást is színházi alkotómunkának tekinti.

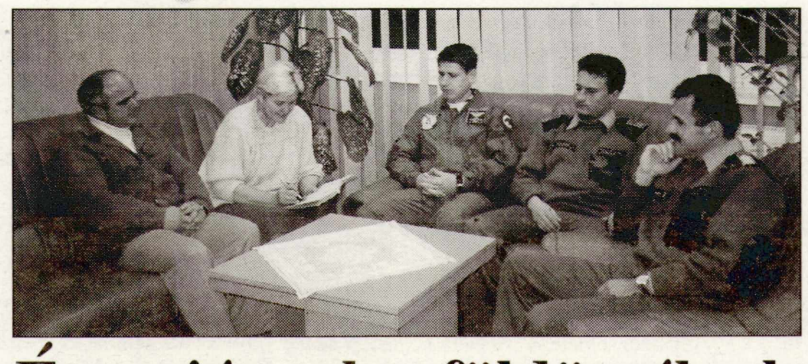
Persze ahhoz az kell, hogy valaki - mint Radó Vilmos - már az "anyja hasából" hozza a színházcsinálás minden csínját-bínját, ugyanakkor képes a háttérben "mindenütt ott lenni", mindenkire és mindenre figyelni, még a politikára is, védőernyőt tartva a művészek feje fölé. Egy szóval le tudott venni a lábamról, mondja Koncz Gábor, hozzátéve: többé nem is késtem el. Mindenki érezhette: Rajtad tartom a szemem. Tudok rólad. Figyellek. Ismerlek. Szeretem, amit csinálsz. Vagy: Tőled többet várok. Ez lenne az oka, hogy mindenki szeretettel beszél róla? Ilyen egyszerű? Ilyen bonyolult? Ki tudja? A virágcsokrok mellé odatesszük jókívánságunkat.

Drága Vili bácsi! Jó színházat és jó focit kívánunk Neked - és magunknak.

Írta: Gyergyádesz László

Az ünneplő közönség megtöltötte a színház széksorait

Égen járnak - földön élnek

Amióta a filmsorozatok révén otthon vagyunk a repüléstechnikában (bombázót, utasszállítót, vadászgépet egyaránt megtanultunk irányítani, sőt bliktri az utóbbit letenni az anyahajóra is), szóval azóta se, sőt ennek ellenére sem tekintjük a pilóták foglalkozását hétköznapinak. Holott, a polgári repülés szorosra zárt soraiba is befurakodott az első nő, bár ez utóbbi sejtet valamit. Tapasztalataim szerint, ha egy pálya vonzereje csökkenni kezd, beindul az elnőiesedés. Aztán az első hölgyeket követi - no nem a dicsőség, hanem - az egyenlő munkáért kevesebb bért már bevett szokása.

Metzger István, Gárdus Lajos Tóth György őrnagy, valamint **Murguly Gusztáv** százados nem engedi a beszélgetést a feminizmus iszamos talajára terelni, annál is inkább, mert az elnőiesedés nem igazán jelent közeli veszélyt. Mint ahogy az sem, hogy immár amerikai aggastyánok röpködnek a világűrben. Viszont azt pillanatok alatt kielemzik, hogy a mai technikával nem olyan nagy kunszt még ebben a korban sem vállalkozni egy ilyen "reklámútra", ha az elsőnél a 7,8 G-t kellett kibírni, most talán a negyede a megterhelés.

Szóval, amiért összejöttünk egy beszélgetésre, az a "földhözragadt" emberek érdeklődése a pilóták hívatása iránt. Már itt belém kötnek, mert egyöntetűen azon a véleményen vannak, hogy munka ez is, mint bármelyik szakma. Annyiban különbözik a többitől, hogy itt az egészséges szervezetnek nagyobb szerepe van. Tehát a kiválasztás feltételeinek megfelelve ki, hol, de megtanulja a repülőgép vezetését.

Az már közderültséget vált ki a fiúkból, hogy én úgy képzeltem el a dolgot, hogy minden egy csapásra megy, de elnézően elmagyarázzák, ahogy a gyerek se tud rögtön szaladni, ugyanúgy fokozatosan jut el a férfiember addig, hogy tökéletesen ura lesz a gépnek, s oktató nélkül is felszállhat a feladatokat megoldani.

Ennél a pontnál egy kicsit elkedvetlenedtem. Itt feladatokat kell megoldani?! Na, ná! - mondták, méghozzá vérrel írt szabályok szerint. Igencsak korlátok közötti az a vélt szabadság! Minden feladat végrehajtását ellenőrzik, s ha úgy tetszik: osztályozzák is. Megfelelt (ha csúnyán repült), jól, vagy kiválóan megfelelt. A legrosszabb esetre nincs "jegy".

Az illúzióim szétrombolásában Murguly Gusztáv jeleskedik: teheti, ő a legfiatalabb a beszélgetőtársaim közül, s mint tudjuk, a fiatalok szeretnek tárgyszerűen fogalmazni. Bár azért annyit elárul, hogy amikor először nézett be egy MIG 21-be, őt is meglepte, hogy mennyi bisz-basz van benne. (Mármint a műszerfalon.)

Tóth György kisgyerek korától pilótának készült.

Metzger István előélete kanyargósabb volt, karmester szeretett volna lenni. Aztán jónéhány "kanyar" után a vitorlázáson keresztül megszerette a "szakmát". Persze emellett még sok más dolog érdekli, ő az a "közösségi ember", aki mindig keres és talál társaságot ahhoz, hogy másokkal is megossza az élet szépségéről szerzett tapasztalatait.

Gárdus Tibort a középiskolában "kapta el" a két ősi vágy közül a repülés iránti olthatatlan. Ámbár a másik, az örök élet iránti sem mellékes vágy annak, aki a levegőeget járja. (Emlékezzünk csak: vérrel írt szabályok!)

Murguly Gusztáv - innentől Guszti - óvodás korában középcsatár, zenész (de pop!, na persze!), vagy pilóta szeretett volna lenni. Ez bejött azzal, hogy a toborzáson jelentkező 27-ből ő megfelelt.

Tóth György azt mondja, hogy egyedül a repülés szépségében nem csalódott. Szemérmes emberek tudják csak ilyen finoman megfogalmazni a gondjaikat.

Én értem mire gondol, amikor ezt mondja. Értik kollégái is.

Gárdus őrnagy hozzáteszi még, hogy a pilóták a munkájukban csak akkor teljesíthetnek tökéletest, ha a feltétlen bizalom állapotában vannak: magukban és a technikában.

Megintcsak beszélünk valamiről, amit mind a négyen értünk.

Metzger István - tekintve, hogy ő a legidősebb, s a kor bizonyos másfajta rálátást is ad az életnek, mást fájlal igazán. Azt, hogy a rendszerváltó parlament megtiltotta a pilótáknak a politizálást. Pedig még az ántivilágban is (most a háború előttire gondol) a kocsma, a ledér hölgy, meg a politika hármasa töltötte ki a pilóták életét. Most pedig úgy kezelik őket, mint a buta zsoldosokat.

Életed, véred, de zabot nem? - kérdem, de nem gúnyolódva. Ha fáj valami, hát fáj, férfiembernek is. Legföljebb jobban leplezi.

A balettáncos, a mozdonyvezető politizálhat? Arról nem feltételezik, hogy a piruett közben belerúg a más nézeten lévő partnerébe?

Más: egy évre 30 ezer forint a ruhapénz. Szeptembertől novemberig nem kapott megfelelő vállapot. Szóval azért "régen" ilyesmi nem volt.

Tóth György azt mondja, hogy néha úgy tűnik neki, hogy két országban él. Az egyiket a tévében látja, s az valahogy más, mint az övé.

Guszti mondja ki az igazat: a török pilóta kiröhögött, hogy én mennyiért dolgozom. (Az összegen a bankos Mancika is röhincsélne, ha a yes-t, meg a no-t tudja.)

És akkor még itt van a nyelvpótlék: hiába a papír, kettő után többet nem ismernek el, anyagilag.

És ott van a család: gyerekek, iskola, ne ragozzuk. Mindenki tudja. Gusztinak annyival kevesebb a gondja, hogy még nőtlen.

Hát, illúzióim szétrombolva.

De repülni? Szép!

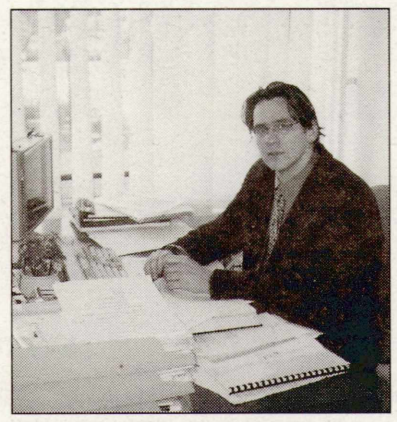
Utóirat. December 15-én háromszáz rendvédelmi dolgozó civilben felvonult a parlament elé.

Elégedetlenségüknek adtak hangot: halkat, de figyelmeztetőt. Ilyen se volt még Magyarországon mostanában. Mindenki azt gondol, amit akár.

Nagy Mária

A bróker válaszol

Sokan remélték tavaly karácsonykor még: ha bizonyos összeget a családi vagy vállalkozási kasszából tőzsdére visznek, milyen szép 98-as karácsonyuk lesz. Hát a többségnek ez nem jött be! Erről, és még néhány dologról beszélgetünk az egyik ismert kecskeméti brókerrel, Kiss Zoltánnal, aki az egy milliárdos alaptőkéjű Dunaholding Brókerház Rt. fiókvezetője, s amely cég irodáinak a Profitholding Rt. ad helyet.

Kiss Zoltán

- Közelítőleg hány kecskeméti tőzsdézik ma, milyen nagyságrendű összegekkel és jellemzően milyen körből, rétegből (foglalkozás, végzettség) kerülnek ki ők?

- Mindennapjaink természetes része kezd lenni a tőzsde, minden polgárnak van már valamilyen kapcsolata vagy élménye a tőzsdéről. Nehéz megbecsülni, hogy mekkora összeget fektetnek be kecskemétiek egy 110 ezer lélekszámot számláló városban, becslésem szerint ahol négy úgynevezett nem banki brókercég működik, mellettük négy-öt nagyobb bank helyi fiókjain keresztül is lehet tőzsdei műveleteket végeztetni, bár ott ez egy kicsit nehézkesebb + van olyan befektető, aki közvetlenül budapesti bróker irodával tartja a kapcsolatot. Összességében több ezren tőzsdéznek, az éves forgalom meghaladhatja a 20-25 milliárd forintot. (A bankoknál elhelyezett megtakarítások forgalmát nem számítva.) A befektetők kisebb hányada az, aki igazán "aktív". A forgalom annak ellenére is dinamikusan nőtt, hogy idén nem sokan tudtak igazi nagy nyereséget realizálni.

Az ügyfelek mintegy fele tőzsdézik, a másik fele kisebb, de biztosabb nyereséget hozó kockázatmentesebb befektetéseket, állampapírokat vásárolja, vagy kombinálja a különböző befektetési formákat.

Az egyes brókercégek üzletpolitikája változó, ki milyen ügyfélkört céloz meg. Bár általában igaz: néhány százezer forint alatt nem éri meg tőzsdézni, ezenkívül nincs mérvadó réteg, iskolázottság, képzettség vagy foglalkozás szerint arra vonatkozóan, hogy kik a befektetők.

A befektetők döntő többsége magánember, kisebbik hányada intézményi befektető.

Számomra is érdekes, ahogy "egyszerű" emberek kialakítanak - a folyamatokat figyelve - sikeres befektetési stratégiákat.

- Milyen tanácsokat lehet adni azoknak a kisbefektetőknek, akik párszázezer forintnyi magtakarításukat részvényekbe fektették és most nem tudják: tovább kivárjanak, vagy veszteséggel, de a zuhanástól tartva eladjanak?

- A befektetői magatartást illetően először is - az állampapír piacot leszámítva - mivel a kérdés részvényekre vonatkozik - azt kell egy kisbefektetőnek eldönteni, milyen pénzből, milyen célt kíván elérni? Tőzsdére nem a családra, a hűtőre és tévére szánt pénzt, hanem a nélkülözhetőt kell vinni, hiszen ez a befektetés nem automatikusan biztos jövedelem!

Hogy ki milyen portfoliót - tőzsdei részvényt, vagy állampapírt - választ, hogyan osztja meg kockázatait, mindig a befektető kockázatviselő képessége szabja meg. Egyébként a magyar befektetési piacot idén a választások és a nemzetközi pénzpiac mozgásai jelentősen befolyásolták. Ez utóbbi hatásától nem tudunk elszakadni és a világban megnyilvánuló pénzügyi válság hatására jelentősen csökkentek az árfolyamok a Budapesti Értéktőzsdén.

Ezzel ellentétes pozitív hatás a magyar gazdaság és a tőzsdén szereplő magyar cégek gazdasági adatainak kedvező alakulása. (Kivételt képeznek az orosz válság miatt az oda irányuló kivitelre alapozó cégek.)

Személyes véleményem tehát az, hogy ha a nyugati piacokon "nyugalom" van (nincsenek kirívó események, amelyek negatívan érintik a börzéket), akkor az előbb említett második ok miatt a tőzsdei árfolyam erősíteni tud, akár rövid távon is.

Bolyai iskolák szövetségben?

A Bolyai iskolák vezetői szövetséget kívánnak létrehozni

Az alig tízévesen is hírnevet szerzett és sok hagyományt teremtett, széleskörű kapcsolatrendszerrel rendelkező kecskeméti Bolyai János Gimnázium ismét megrendezte a névadó születésnapjához kötődő gazdag és hangulatos rendezvényeit. Az előadásokra, sportversenyekre itthoni és külföldi testvériskolák is elküldték képviselőiket.

Idén először volt vendégük a nagyhagyományú marosvásárhelyi Bolyai Farkas Líceum küldöttsége, ahonnan Bálint István igazgatót Weszely Tibor matematika professzor kollégája, a Bolyairól szóló egyik fontos könyv írója is elkísérte. A jelenlévő Bolyai nevet viselő iskolák vezetői kezdeményezik egy olyan szövetség létrehozását, melyben folyamatos tanár- és diákcsere, sport - és tantárgyi versenyek szervezése, amatőr művészeti csoportok cseréje, kirándulások is szerepelnek.

Klinger Ádám kecskeméti igazgatót kérték fel a szervezés elindításával, hogy így is készüljenek a névadó, 2002-ben esedékes 200. évfordulójára.

ELÉGTÉTEL

C. úr, kedves barátunk, még az "átkos kommunizmusban" kezdte vállalkozását, mint maszek autószerelő. Megbízható, jó szakembernek ismerték, egyre többen hozták hozzá lerokkant kocsijukat. Lassan kinőtte a családi ház udvarán álló műhelyt, de nem volt hová és miből terjeszkedni.

Aztán beköszöntött a piacgazdaság. Szaporodtak a bankok és a bankfiókok, egyre hívogatóbban csillogó portálokkal. C. úr úgy ítélte, itt az idő a vállalkozás fejlesztésére. Kinézett egy jó helyen lévő területet, és elindult hitelt szerezni. Bankról bankra járt, fáradságos útján számtalan keserves elutasításban volt része, elátkozta az összes létező magyar bankot, mígnem rátalált arra a nem túl nagy, nem túl tekintélyes, a puccos portálok által lenézett kis pénzintézetre, ahol úgy vélték érdemes kockáztatni a pénzüket C. úr terveire.

A számítások beváltak. C. úr a piacgazdaságban is sikeres. Nemcsak a műhely megy jól, de a tulajdonos időközben egy jó nevű autógyár helyi márkakereskedője is lett. A hitelt visszafizette.

Telt-múlt az idő, nemrégiben levelet kapott attól az igen nagy, igen tekintélyes banktól, ahol nyomban ajtót mutattak neki annak idején, mikor is kölcsönért kilincselt. Gyönyörű szép levélpapíron, gyönyörű szépen arra kérték, nyisson náluk folyószámlát, mint vállalkozó, mert ez ennyire meg annyira jó lesz neki.

Aha, leadtatok a kakaóból! - gondolta C. úr és a levelet gyönyörű szépen kidobta. De a bank sem adta fel olyan könnyen. Fiatal hölgy hívta C. urat a tekintélyes pénzintézet nevében, ismételten folyószámlanyitásra buzdítva őt. No, akkor aztán C. úr nem tudta türtőztetni magát.

- Idefigyeljen, kedves kisasszony - mondta a telefonba - Amikor poros fenekű senki voltam, nem kellettem, sajnálták a pénzüket. Most, mikor jól megy, már kellenék?! Nem úgy lesz az! És még mondta egy darabig, mert az ilyen pillanatokat ki kell élvezni. Azóta nem háborgatták. Sem telefonon, sem levélben. C. úr pedig már szinte nem is gondol haraggal a bankra.

A sors és a piacgazdaság kegyelméből elégtételt kapott.

Izrael, to da!

1998 októberében a Yad Vashém Intézet vendégeként, az Oktatási Minisztérium támogatásával kéthetes tanulmányúton vehettem részt Izraelben. Az alábbiakban élményeimet, tapasztalataimat szeretném megosztani az olvasóval.

Aligha van vallási szempontból vegyesebb, tarkább szöglete a világnak, mint épp Izrael. Nem csak a zsidó többség - mohamedán kisebbség kettőséről van szó. Élnek Izraelben drúzok, protestánsok, római és örmény katolikusok, kopt keresztények, sőt meglepetésemre Jeruzsálemben még hagymakupolás pravoszláv templomot is láttam, állítólag ma is élő gyülekezete van. Haifa a központja a kicsiny bahai vallásnak, ami talán a világ legnyitottabb, legtoleránsabb hitét és (legalábbis egy főre számítva) leggazdagabb egyházát mondhatja magáénak. De maga a zsidó vallás sem mondható egységesnek. A harisnyák és fejfedők színe, mintája, anyaga más - más vallási szekta, áramlat, irányzat szimbóluma.

Az ortodox zsidó - ahogy azt Móricka képzeli... Fekete kalap, szakáll, hosszú pajesz, fekete kaftán és rövidnadrág, deréktájt imarojtok. De vannak szürkefehér csíkos kaftánt viselők, míg mások a kozák atamánokat idéző cobolyprémes sapkát hordanak. Az ortodox férfi feladata a vallás tanulmányozása, a helyes hit és életmód terjesztése (természetesen a zsidó közösségen belül).

Kenyérkereső tevékenységet a feleség folytat, de a családi költségvetés elképzelhetetlen a családi pótlék, miként az ortodox közösségek hitélete az állami támogatás nélkül. A zsidók nagy többsége természetesen nem ortodox, hanem (ateistaként vagy hívőként) szekularizált. A hívők kippát viselnek, egyébként azonban "civilben" járnak. A szekularizált zsidóság vállán nyugszik az állam: ők katonáskodnak, tőlük származik a termelés és adófizetés döntő hányada.

A vallás gyakori jelensége, hogy valamely vallásos parancs vagy tilalom egykoron ésszerű okokból születik, de később irracionálissá válva is tovább él. A lengyel zsidók valaha azért hordtak harisnyát és térdnadrágot, mert a mély sárnak ez felelt meg. A félsivatagos Jeruzsálemben nincs sár, de az ortodoxok máig harisnyában járnak. A szombat (a heti pihenőben) "feltalálása" művelődéstörténeti szempontból egyetemes jelentőségű.

De kicsit furcsa, hogy már péntek esténként sem járnak az autóbuszok, szombaton nem veszik fel a telefont és nem ülnek autóba, nem főznek - az előző nap elkészített sóletet eszik - s a mosogatás másnapra marad. Sőt, magyar zsidó idegenvezetőm szerint az ortodox családok még a vécépapírt is előre felszeletelik: szombaton dolgozni nem lehet. Igaz, van egy kivétel: ha emberéletet (nemcsak zsidóét!) kell menteni.

Jeruzsálem mintha nem ismerné az erotikát: egyszer sem láttam csókolózó vagy akárcsak összeölelkezve vagy kézenfogva ballagó szerelmespárt. Mintha csak házaspárok és magányos emberek lennének. Viszont számos család esténként tv helyett a közös sétát választja. Mikor is láttam utoljára együtt andalgó családot Magyarországon...

Nemcsak vallási: nyelvi szempontból is felettébb heterogén Izrael. Az óhéber holt nyelv, akárcsak a latin. Az újkori zsidó diaszpóra jiddis vagy latin nyelvet beszélt, a 19. századra nyelvileg asszimilálódott a befogadó országokhoz. Így a bevándorló zsidók lengyel, orosz, francia, magyar, arab stb. anyanyelvűek.

Hogy az arab is szerepel a felsorolásban, nem tévedés: a Marokkóból, Tunéziából, Algériából bevándorolt zsidók maghreb arabot beszélnek. E bábeli zűrzavar elkerülésére alkotta meg a századfordulón a magyar zsidó Herzl az újhébert (ivrit) nyelvet. Az ivrit az idősebbek számára anyanyelv. Üzletek cégtábláin, kirakatokban itt - ott cirill betűs feliratot látni, utcán, autóbuszon orosz szót hallani. Nem csoda: a ország népességének harminc százaléka a volt Szovjetunió területéről bevándorolt, zömmel ukrán és orosz zsidó. Sokhelyütt lehet magyarokkal találkozni. A holocaustot átélt, idős, sorsfaragta magyar zsidók keserű szemrehányással, örök sértettséggel, szorongó félelemmel gondolnak az óhazára: "Mi magyarnak éreztük magunkat, hazaszerető magyarok voltunk, s az ország, az országunk elárult, kiadott bennünket..." Akiknek a vészkorszakról nincsenek személyes tapasztalatai, azok megőrizték kettős identitásukat, s szeretettel, nosztalgiával gondolnak az anyaországra (azazhogy: melyik is az anyaország? bonyolult...) olyan is akad közöttük, aki máig magyar nacionalistának mondja magát.

Izraeli magyaroktól olykor olyasmit hallani, ami nem zsidó magyarok szájából antiszemitizmusnak is vélhető lenne. Egyikük történész, a két világháború közötti korszak a szakterülete, s védelmezője Horthy Miklósnak.

A kutatóintézet egyik munkatársa rajongva említi a magyar (és orosz) irodalmat, s megjegyzi: Szerb Antal, Karinthy, Konrád nélkül elképzelhető magyar irodalom, de Móricz, Gárdonyi, Jókai nélkül nem képzelhető el. Zsidó magyar idegenvezetőnk megállapítja : az izraeli magyarok ritkán csinálnak gazdasági vagy politikai karriert., annál több a sikeres humorista, karikaturista, s igen sok magyar van a rendőrségben, titkosszolgálatnál.

Az arabok egy része beduin. Ők a félsivatag és a sivatag lakói. Vagyonuk húszharminc juh és kecske, egy-két teve vagy szamár. Ki hinné: a beduin állattenyésztők alig esznek húst. Ha levágná és megenné állatait, fél év alatt elfogyna összes vagyona. Annál több tejterméket fogyasztanak, s ez legfőbb "export" cikkük is: a piacon eladott sajtért, túróért kapott pénzen vesznek lisztet, teát, kávét, fémárut. Sátruk elképesztően szegényes lakóhely. Még egy generációval ezelőtt is korlátlan (a feleség vagy a lány meggyilkolására, a kislányok "körülmetélésére" - brrr! - is kiterjedő) férfiuralom, vérbosszú, a harc, erőszak mindennapos jelenléte jellemezte életüket. Mára a beduin gyerekek iskolába járnak, a családok egyrésze házakban él, értelmiségiek is akadnak közöttük. De többségük ma is hallatlan nyomorban tengődő pásztor. A beduinok között a vallási és politikai fanatizmus ismeretlen, lojálisak az izraeli államhoz. Sokan önkéntesek a hadseregben: jó nyomolvasók, hírszerzők, felderítők. Ma kemény harc folyik a lelkekért: a beduin gyerekek arab nacionalistaként vagy zsidó államhoz hű polgárként nőjenek - e fel ?

Arabok nyelvük szerint a drúzok is: Őket vallásuk teszi önálló etnikummá. Az arabok ezer évvel ezelőtt halálos ítéletet mondtak ki az iszlám hitet elhagyó drúzokra. Az ellentétek máig élnek: a drúzok a zsidók stratégiai szövetségesei.

A vegyes lakosságú nagyvárosok arab lakói között a jó életszínvonalon élő szakmunkások, kereskedők, értelmiségiek vannak túlsúlyban. Ők Arafat szavazói. A zsidó - arab viszonyra nem csupán a merényletek, fegyveres harcok, előítéletek és gyűlöletek jellemzőek: a hétköznapok békés, civilizált együttélése is létezik, csak hát ez nem hír a televízió számára...

Saját iskoláik vannak, vallási életük szabad, eljuthatnak a haifai, tel-avívi egyetemekre. A közlekedési és utcanévtáblák háromnyelvűek (újhéber, arab, angol) miként a legtöbb közérdekű felirat.

Láttam az izraeli televízióban angol nyelvű, ivrit és arab nyelven feliratozott filmet. Jerikóban, Gázában palesztin arab autonómia bontakozik ki, például saját rendőrséggel.

(Elképzeli az ember, amint a székelyudvarhelyi önkormányzat magyar rendőrfőnöke magyarul feliratozott filmet néz a bukaresti televízióban...)

Gyilkos ellentétek Irak és Szíria kormányzata, Libanon és a megszállt területek palesztin arab lakossága és a zsidók között vannak. Az ortodox zsidók és a vallási fanatikus palesztinok egyformán ellenségei a békének, amiként a szekularizált zsidók és a beduinok, nagyvárosi arabok többsége egyként a béke híve.

Izrael lakosságának öt százaléka kíbucokban él. A kíbuc első közelítésben szocialista mezőgazdasági termelőszövetkezet. Ha jobban megnézzük, jobb is, más is. A közös földművelést, állattenyésztést kis ipari üzemek, kereskedelmi, idegenforgalmi vállalkozások egészítik ki. A kíbuc megszervezi az oktatást - gyermeknevelést, az egészségügyi és szociális ellátást. A hőskorban uniformizált lakásokat építettek, egyenruhában jártak. A vagyonközösségre, egyenlőségre esküdtek fel. A kíbucok kisebbsége vallási, olykor etnikai közösség is. Mára a helyzet sokat változott: az uniformizálást és egyenlőségeszmét feladták. Egyesek szerint bomlásnak indultak, mások szerint csak az átalakulás korát élik. Mindenesetre úgy tűnik, máig fennmaradt a kíbuc lényege: a szövetkezeti tulajdon és termelés, a munkaidőn túl is létező közösségi életforma.

Lehet mondani Jeruzsálemre: szép. De talán szerencsésebb különlegesnek, varázslatosnak nevezni. A lapostetejű, sárgásfehér mészkőlapokkal borított épületek, színéről nézve, sajátos egyveretű stílust, fonákjáról nézve némi egyhangúságot kölcsönöznek a városnak. A beugrókkal és kiszögellésekkel, boltívekkel és félhengeres formákkal, erkélyekkel és teraszokkal, lépcsős szerkezettel tagol épületek mégis változatosak, egyediek, a közép-európai panel ismeretlen. Az egyes városrészek - szöges ellentétben a magyarországi gyakorlattal - gyakran dombtetőkre, hegyhátakra kapaszkodnak fel, míg a völgyekben ligetes parkerdőket vagy kopár, köves lejtőket találunk. A zsebkendőnyi virágágyástól a kiterjedt fenyőligetig mindent öntözni kell. Kis gumicsövek hálózzák be a parkokat: a

(Straszer András felvételei)

csepegtető öntözés igen takarékos, egyébként Magyarországra is exportált izraeli találmány.

Jeruzsálemben iparnak, mezőgazdaságnak nem sok nyoma van. A városnak oktatási, kulturális, vallási, idegenforgalmi, politikai profilú. A templomos Jeruzsálemmel szöges ellentétben áll Haifa Tel-Aviv -Jaffa lüktető ipara, kereskedelme és közlekedési szerepköre európai arculata, világias szekularizált jellege. Egy zsidó mondás szerint Haifa dolgozik, Tel-Aviv szórakozik, Jeruzsálem imádkozik.

Izrael kicsiny területe ellenére két éghajlati területre oszlik. Északon a mediterrán Izrael a jó Tiszán túlnyi ország kisebbik fele. Roppant sűrűn lakott terület, kertekkel, szántókkal, fenyőligetekkel, ipari üzemekkel. Magyar ember számára a fenyőfa magas hegységi és északi, hidegtűrő növény. A fenyők egy része valóban ilyen. De vannak szubtrópusi tűlevelűek is: ciprus, tínea, aleppói fenyő. Viszont Csontvárytól ismert cédrusfát ne keressük, már az ókorban kiirtották a föníciaiak hajó - és templomépítés céljára. Az utolsó cédrusliget Libanonban van, természetvédelmi terület. Az őshonos fajok mellett sok betelepített növény: eukaliptuszok, kaktuszok. Van olyan kaktuszfaj, amelyik Magyarországon cserepes szobanövény, Izraelben parkokban ültetik, mint egy Trabant. Sikerült kinemesíteni egy olyan kaktuszt, amelynek nincs tüskéje, viszont ehető a gyümölcse. Izrael földművelésében, táplálkozásában és exportjában nagyon fontosak a gyümölcsök. A hazánkban is ismert füge, banán, narancs, datolya, alma, körte mellett vannak nálunk kevésbé közismert gyümölcsök is: licsi, afarszimon, papaja, avokádó. Az aforszimon nemcsak finom, gyógynövény is. Valaha a vele azonos súlyú ezüsttel volt egyenértékű. Manapság szorgos és hozzáértő kezek nyomán olcsó tömegcikk nem kerül többe, mint az alma.

Az ország nagyobbik, déli fele félsivatag és sivatag. Átlagos magyar ember hajlamos a sivatagot a homoksivataggal azonosítani. Pedig a száraz övezetnek több típusa van: szikla, kő, homok, agyag és só - sivatag. Jómagam Izraelban szikla - és kősivatagot láttam. A sziklasivatag tulajdonképpen egy hegyvidék, aminek nincs talaj - és növénytakarója, ezért a csupasz kőzet a felszínen látható. A kősivatag kőtömbökkel, kavicsokkal fedett kisebb hegyláb és síkság, sok helyütt szél formálta csonka gúla és asztallap - szerű formákkal. A sivatag sem teljesen növényzet nélküli. Ahol a talajvíz nincs 7 méternél mélyebben, itt - ott magányos akácia nő. Az akácia fák kérgén egy élősködő növény él. E parazita gyümölcse viszont egy madárfaj tápláléka. Így egyetlen fa valóságos kis életközösséget teremt. A száraz völgyek - a két hegy közé ékelődő vádik - mélyén összegyűlik annyi nedvesség, amennyi elegendő néhány fűcsomónak. A sivatagban akad egy - két természetes oázis. A világ legrégebbi folyamatosan lakott települése, a kilencezeréves Jerikó pl. négy bővizű forrásnak köszönheti létét. Ahová eljut az öntözővíz, mesterséges oázis keletkezik: datolyaligetek, kertek. A sivatag szegényes állatvilágát a vadkecske, a sakál és a párduc reprezentálja. Igaz, ez az utóbbi nem sokkal gyakoribb Izraelben, mint Magyarországon a farkas. A Yad Vashém Intézetet eredetileg a holocausttal kapcsolatos dokumentumok gyűjtésére alapították. Ezért van könyvtára, levéltára, múzeuma. Manapság a Yad Vashém több ennél: tudományos kutatóintézet is, nemzetközi oktatási intézmény is, és ezek mellett a vészkorszak emlékhelye. Az életük kockáztatásával a zsidókat mentő "igazak" emlékét egy - egy fa őrzi. Eredendően néhány száz fával számoltak - mára kiderült az életmentő hősök száma tizenhétezer, köztük négyszéznegyven magyar. A jó ízléssel és finom tapintattal épült emlékhelyek egyike a gyermekek háza. A barlangszerű sötét helyen tükrök és üvegek sokszorozzák tízezerré a féltucat gyertya fényét, miközben végtelenített magnószalag sorolja névvel, életkorral, országnévvel az áldozatokat. Az egyik nevet s utána "from Hungary"-t hallani szívbemarkoló volt. Azt hinné az ember, Izrael az az ország, ahol a holocaust korlátlan beszédtéma. Szó sincs róla! Évtizedekig még az iskolai tananyagban sem szerepelt. A túlélők szégyelltek s pszichés gátlással nem is nagyon tudtak beszélni róla, a "bennszülöttek" nem értették, mindez hogyan történhetett meg, ("dehát nagypapa miért hagytátok magatokat terelni, mint a birkát?") A politikusok úgy látták, nem taktikus feszegetni a dolgot. Aztán a hetvenes évektől fokozatosan megváltozott a helyzet, egyéni és nemzeti méretekben is megkezdődött az iszonyatos élmény tudományos, érzelmi és lélektani feldolgozása. Napjainkra a holocaust bemutatása illetve tagadása a zsidók és antiszemiták közötti eszmei - szellemi harc fontos szerepe lett, vagyis a szörnyű esemény utóélete politikai, ideológiai és erkölcsi dimenziókkal bővült.

Izrael militarista állam. Az ember úton - útfélen géppisztolyos katonákba botlik.

Országúton katonai ellenőrző pontok, iskola előtt fegyveres őr, múzeum kapujában udvarias motozás (nem kifelé : nem lopott - e, hanem befelé: nem hoz - e magával bombát...) Vallási emlékhelyek előtt fémdetektor, rendőrposzt.

Izrael megalapítása a nem zsidó kívülálló számára azért tűnik fontosnak, mert végre van egy hely, ahol zsidónak is esélye nyílik a félelem nélküli életre. Úgy tűnik azonban, hogy ez az eszmény máig nem valósult meg. Újhéber nyelven csak három szót tanultam meg. Sabbath: szombat. Sálom: béke. To da: köszönöm.

Írta:
Ujlaky István

Szerkesztőségünk a kamera előtt

A tévé szegedi stúdiójának szerkesztője, Simor Kinga a decemberi lapzárta előtt felkereste a Köztér szerkesztőségét.

Arra volt kíváncsi, hogy miként működik egy a piacon megjelenő lapoktól más "konstrukciójú" újság. A helyzet kissé furcsa volt, tekintettel arra, hogy idáig mi tettünk fel okos kérdéseket, amikre nem mindig kaptunk bölcs válaszokat, most viszont okos kérdésekre kellett szellemesen válaszolnunk.

És a kamera előtt természetesen viselkedni. No, mindegy, minden kezdet nehéz!

Ámbár a kezdetekről szólva magunk sem gondoltuk volna, hogy Kecskeméten milyen sokan fogadják érdeklődéssel lapunkat. Ha valami, akkor ez igazi öröm a számunkra. Ebből arra is következtetünk, hogy a mi hangunkra is szükség van a városban.

Pintér Lajos Kerényi Györggyel sajtószemlézik, a szerkesztők pedig egyeztetnek

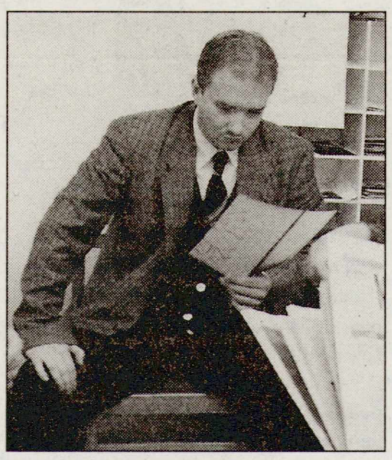
Balanyi Károly, Zimay Márta és Pintér Lajos, aki már látott kamerát

Továbbra is kitartunk amellett, hogy olyan lapot szeretnénk készíteni, amelyet, ha az Olvasó letesz a kezéből, arra a következtetésre jut: érdemes egy olyan városban élni, ahol ennyi tehetséges, sikeres ember él, ahol nem veszett ki a jó szándék, a tisztesség és a becsület. Most hogy év végén mindenki elkészíti a számvetést a tovatűnő évről, mi is ezt tesszük. Olvasóink érdeklődése biztat a megkezdett munka folytatására.

Reméljük, hogy a karácsonyt mindenki kellemesen tölti, lelki békében, szeretetben, vagy ha úgy adódik, méltósággal viselt magányban. A jövő évtől pedig azt várjuk, hogy az ideinél sokkal jobb legyen!

És az ünnepeken se felejtkezzünk meg azokról, akik emberi szóra, segítségre vágynak.

Tegyük az ünnepet mások számára is ünneppé. *(a szerk.)*

Benczúr Csaba a rendíthetetlen

Horváth Ágnes csak figyel

Válasz cikkünkre

A Köztér novemberi számának 4. oldalán a "Hajléktalanok vágya" címmel Juhász Attila aláírásával megjelent cikkükhöz szeretnék néhány adalékkal szolgálni. Pontosítani szeretném azt a téves közlést, hogy akik 2500,- Ft összeget fizetnek az ellátásért, azoknak el kell hagyniuk a szállót. Ez annyiban igaz, hogy azok akik megfelelő jövedelemmel rendelkeznek elsősorban, nevelési célzattal fizetnek a berendezett, tisztán tartott, fűtött szálláshelyért.

Azok viszont, akik átmenetileg semmilye jövedelemmel nem rendelkeznek, értelemszerűen térítésmentesen vehetik igénybe a gondozó szolgálat valamennyi lehetőségét.

Azok a hajléktalanok, akik ezt a minimális szintet nem tudják teljesíteni a Működési és Szervezeti Szabályzat értelmében saját magukat zárják ki a gondozó hálózat rendszeréből.

A nappali melegedővel kapcsolatos közlés tényszerűen a következő.

Ezen szolgáltatás minden magyar állampolgár, illetve menedékes számára az év 365 napján reggel 7 - 17 óráig feltétel nélkül rendelkezésre áll.

Harkai József
igazgató

Kölcsey-felolvasó verseny

A Magyar Irodalomtörténeti Társaság Megyei Tagozatának helyi csoportja az Ifjúsági Otthonnal közös szervezésben immár 5. alkalommal hirdeti meg hagyományos "Kölcsey-felolvasó verseny"-ét a Magyar Kultúra Napja és a "Himnusz" szerzője tiszteletére.

A versenyen a kecskeméti diákok két kategóriában vehetnek részt (I. kategória: 7-9. osztályosok, II. kategória: 10-12. osztályosok), s feladatuk: Kölcsey Ferenc bármely prózai művéből szabadon választott 3-5 perces részlet kifejező, értő felolvasása. Iskolánként a 2-3 legjobb felolvasót várjuk a versenyre.

A jelentkezéseket kérjük a tagozati titkárnak (Bajtai Mária, tanár; 6000 Kecskemét, Nyíri út 11.), vagy az Ifjúsági Otthonba (6000 Kecskemét, Kossuth tér 4.) Csizmadia Ilona munkatársnak küldeni 1999. január 18 - ig.

Segítő oroszlánok

Az 1989-ben alakult kecskeméti Szent István Lyons Klub hagyományosan szervezte meg a karácsonyi zsíros kenyér és forralt bor árusítást az Erdei Ferenc Művelődési Központ előtt, december 14- 22-ig.

A bevételt, amely tavaly százezer forint feletti volt, zömmel a Nyíri úti kisegítő iskolának, illetve a műkertvárosi idősek otthonának szánják - tájékoztatott bennünket Kemény Endre, a klub helyi elnöke.

Torlódó megnyitók - zsörtölődéssel

Van akinek húsz - harminc éve "életforma" eljárni egy - egy (főleg képzőművészeti) kiállítás megnyitójára, aukcióra vagy könyvbemutatókra.

Van, aki ezt egy formális "pofavizitnek" tartva szándékosan, szinte tüntetőleg távolmarad ezekről, noha minden kiállítást megnéz, értékel. Mindenkinek szíve joga, hogyan teszi, egyik csoport sem "jobb" vagy "rosszabb" a másiknál. A műértést és művészetpártolást ez a legritkábban befolyásolja. Azok a kecskemétiek, akik valamilyen oknál fogva mégis megnyitókra járók - vannak többszázan összességében -, mostanában vérmérsékletüktől függően, (s) óhajtva vagy bosszankodva, néha dühösen, azt tapasztalják, hogy ilyen események vagy teljesen egyidőben vagy egymásba csúszva szerveződnek. Milyen jó - és talán egyszerű is - lenne, ha azt a kb. kéttucatnyi művelődési intézményt legalább negyedévente megkérdezne, ne adj Isten összehívna valami erre illetékességet érző - netán ezért is működtetet szervezet - vagy ügyintéző, hogy ilyeneket összehangoljon. Még akkor is, ha ők esetleg nem megnyitó-pártiak. Lehet csak annak okán nem látni "hivatásos koordinátorokat" ezeken a rendezvényeken, mert zömmel "munkaidő" utániak, és ez bizonyos munkaköri leírásokból kimaradt.

Kellene rá megoldást találni...

Kiközösítés helyett beilleszkedés

A Magyar Vöröskereszt Bács-Kiskun megyei szervezete és a Boldog Napok Alapítvány előadássorozatot szervezett a mozgássérült fiatalokat nevelő családok számára. Az első előadáson **dr. Bánfalvy Csaba** kitekintést adott az Európában élő mozgássérültek helyzetére, és nyomatékosan elmondta, hogy a hazai helyzet megváltoztatására csak akkor van remény, ha a civil szervezetek kézbe veszik a hátrányos egészségi állapotúak sorsának javítását. A második előadáson **Hideg Antal** tartott beszélt azokról az anomáliákról, amelyek megnehezítik a fogyatékos emberek életét, munkavállalását. Harmadik alkalommal a "fogyatékos törvény" előkészítésében is részt vevő **Kogon Mihály,** a Szociális és Családügyi Minisztérium tanácsosa fejtette ki milyen ütemben valósulhatnak meg a törvény betűi. Azokról a támogatási lehetőségekről is esett szó az ezt követő alkalommal, amelyek jelenleg igénybe vehetők. Végül, de nem utolsósorban a napokban tartották meg a gyógyászati segédeszközök bemutatóját.

Az előadások többségét meghallgatva e sorok írójának nem csak ismeretei bővültek, de szemlélete is megváltozott. Talán a legfontosabb az, hogy gyökeresen változtat ni kell azon a már túlhaladott szemléleten, hogy minden sérült, fogyatékos gyereket, felnőttet az egészségesek világából szinte kizárva (még ha állapotuknak megfelelő környezetben is) elkülönítsünk. Nagyon fontos az is, hogy a fogyatékosok ügye ne csak a sorstársaknak legyen fontos, hanem az ép embereknek is!

Érdemes lenne Kecskeméten is elkészíteni azt a "térképet", amely naprakészen tartal mazza a ma még a külön-külön létező érdekvédelmi szervezetek nyilvántartásait.

Végezetül: még az ideális körülmények között fogant és fogadott gyermekek is születhetnek sérülten.

A statisztika szerint minden száz újszülöttből öt fogyatékos. Jelenleg sem az egészségügy, sem a szülők nincsenek felkészülve a fogadásukra.

A szülők tragédiaként élik meg helyzetüket, magukra maradnak problémáikkal. Holott segítséget kellene kapniuk! Nemcsak abban, hogy a gyermek állapotán folyamatosan javíthassanak, de abban is, hogy a rájuk szakadó lelki terheket is könnyebben elviselhessék. Ezért is kezdeményezi **Bácskai Andrásné,** az I. sz. Családsegítő Központ és Gyermekjóléti Szolgálat vezetője, hogy az általa évek óta dédelgetett, és már rajzasztalon papírra is vetett rehabilitációs centrum megépítésére szülessék meg a kellő akarat és összefogás. (Természetesen az anyagiak előteremetése lesz a nagyobb feladat.)

Az új év első napján életbe lép az úgynevezett "fogyatékos törvény", amely a benne lefektetett alapelvek megvalósítására öt-tíz év limitidőket jelöl meg.

Sajnos a végrehajtási utasításra eddig még várni kellett, de remélhetőleg annak elkészülte sem tart örökké. S talán egyszer majd azt is megérjük, hogy az egyre gyakoribb egészséges-mozgássérült gyerekek közös táborozására az "ép" iskola pedagógusa nem azzal készíti fel a gyerekeket: vigyázzatok, mert a tolókocsival könnyen balesetet okoznak nektek "azok".

Kecskemétiek kedvezményes pályahasználata

Az M-5-ös autópályán februártól 25 százalékos kedvezménnyel utazhatnak a kecskemétiek az AKA és a minisztérium tárgyalásainak eredményeként. A helyi lakos kedvezmény kedvező alakulását sajtótájékoztatón jelentette be Katona Kálmán közlekedési miniszter.

Kézi szőttesek mustrája

A Népi Iparművészeti Múzeumban Horváth Jánosné kéziszövő munkái láthatók.

Aki az ünnepi hajrában nem tud időt szakítani a kiállítás megtekintésére, az februárban (január folyamán ugyanis a múzeum zárva tart) pótolhatja a mulasztást. A legfiatalabbaknak azért érdemes elmenni, hogy megismerkedjenek ezzel az ősi textil-készítő szakmával, amely dédanyáink korában még hozzátartozott a háziasszonyi tudnivalókhoz, csakúgy mint a kenyérsütés. Azoknak pedig, akik szeretik azokat az anyagokat, amelyeknek lelke van, felettébb érdemes felkeresni a "tárlatot". Horváth Jánosné egy százévesnél öregebb takácsszövőszéken dolgozik.

Vásznait a Sárköz jellegzetes mintáival díszíti.

Szívesen tart bemutatókat népművészeti vásárokon, táncháztalálkozókon.

Kecskeméten 1999. március 6-ig látható a kiállítása.

Köztér
Kecskeméti közéleti lap
Szerkesztő: Nagy Mária
A szerkesztőség címe:
6001 Kecskemét pf.: 483
Ceglédi út 38.
Tel./Fax: 76/410-260,485-720
Telefon: 06-30/28-25-17
Kiadja: a County Press Rendezvényszervező Iroda
6000 Kecskemét, Deák tér 5.
Felelős kiadó: Székely Zsolt
Előkészítés: Hegedűs József
Nyomtatja a Lajosmizsei Nyomda.
Igazgató: Burján Norbert
ISSN 1418-9712
A fotókat Tóth Sándor készítette.